

THE LITHUANIAN WEEKLY
"KOVA"

Published every Friday by the
LITHUANIAN SOCIALIST FEDERATION OF AMERICA
[Incorporated April 28, 1908.]
"KOVA"
1815 E. Moyamensing Avenue
PHILADELPHIA, PA.

KOVA

LIETUVIŠKAS SAVAITRAŠTIS
"KOVA"
Išleina kas Pėtnyčia Leidžia
LIETUVIŲ SOCJALISTŲ SĄJUNGA AMERIKOJE
Inkorporuota Balandžio 28 d. 1908.
"KOVA"
1815 E. Moyamensing Avenue
PHILADELPHIA, PA.

Nr. 29.

Philadelphia, Pa., 22 d. Liepos (July), 1910 m.

Metas VI.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA

TURINYS.

ĮVAIRŲS STRAIPSNIAI.

J. B. S.	Musiškiai reakcionieriai	349
P. Kovas	Socijaldemokratų mokslo pamatai	350
Birmantaitė	Pinigai	351
A-tis	Ką reiškia iškovoijimas materims pil. teisių	352
Baranauckas	Ar bus nauda sąjungičiams iš pinigisko ir tt	352

SAJUNGOS REIKALAI.

	Sekretoriaus pranešimai	353
	Pil. Kom. Tarimas No 39	354
	" " No 48	354
	" " No 49	354
	V.K. Referendum No 10	354
	" " No.13	354
	" " No.14	354
	" " No.15	355
Purvis	Ar tai ištikro C.K-tų konf. ir tt	355
Smelstorius	Atsakymas A. Purviui	355
Adm.	Mūsų C.K-to tarimai	355

BELETRISTIKA ir POEZIJA.

J.G-as	Tu dar gyvėsi	356
	Ką rašo lietuvių laikraščiai	357
	KORESPONDENCIJOS	359

PALAIMINTI APSIŠVIETĘ, NES JŲ PASAULE!

Pagerinti savo buvi, tik per mokslą ir apšvietą tegalima!

AMERIKOJE, KAD NEMOKI ANGLIŠKOS KALBOS, tai nors apsišvietęs, gereno darbo negausi, bet visada reikės vilkti sunkiausius darbus kaip jungą. Dabartinėj gadyne, kas nekaito laikraščių ir knygų, kiekvienas yra daugiau nieks, kaip dvikojis m u l a s, nepaisant nors tamsybės apatalas, kapucinas „tėvas Kazimieras“ ir užtikrina visus tamsius, kad „tamsių yra karalystė dangaus“, tai yra mūly išganimas. APSIŠVIESK, NE BUK MULKIS, PAGERYK SAVO BUVI, IŠMOK ANGLIŠKĄ KALBĄ, BUSI LAIMINGAS -- DOVANAI!

Kiekvienas, kuris tik per mane užsirašys sau, arba kitą naują skaitytoją laikraščiu prikalbė, prisunčiant \$2.00 ant mano vardo, apturės vieną iš čion paminėtų laikraščių: t. y. "KOVA", "LIETUVA", "VIENYBĖ LIET." ar "LAISVAJĄ MINTI" per istius metus; telpat gaus dovanai garsiąją knygą "BALTRAMIEJAUS NAKTI", verstą iš prancūzų kalbos, kurios kaina 75c. ir dar "GRAMATIKA" (MOKYTOJA) iš kurios išmoksi anglišką KALBĄ taip labai reikalingą Amerikoje. Laikraščių prenumerata metams vistiek 2 dol. kastoja, jei užsirašyt iš rėdytės, bet kuris per mane užsirašys, tai gaus ir laikraštį ir labai naudingas knygas. Kaip tik prisūt 2 dol. už naują skaitytoją, tuojaus viską apturės. Metas skaitosi nuo dienos užsirašymo. Duodu dovanas, kad laikraščių skaitytojai dauginėt ir lietuviai, kaip ir svetimtaičiai turėtų gramatiką, išmoktų anglišką kalbą.

JOHN NAUJOKAS, 120 Grand St., Brooklyn, N.Y.

Garsiąją knygą „Rasta“ dar galima gauti, prisunčiant VIENA DOLIERUKĄ.

NAUJĄ SPAUSTUVĘ

Įrengėme taip pulkiai ir su naujais pagerinimais, kad joje atliekame dailiai, greitai ir už prieinamą kainą įvairių įvairiausių spaudos darbų: konstitucijas, tikietus, programus teatrų ir baaliams, vikokius apgarsinimus, knygas ir tt. Spalvuotas darbas yra mūsų specialiumu. Norintieji turėti rūpestingai atliktą spaudos darbą kaip iš dailės, taip ir kalbos pusės, kreipkitės ypatingai ar laišku šiuo adresu:

J. ILGAUDAS & P. GARMUS
1613 S. Halsted st. Chicago, Ill.

Atsilimk savo senas skolas

Už 50c mes prisilksime jums 22 [kopi-ruotas] laiškus vienoj knygoje. Jie duos jums progą atsilimti senei užvilktas skolas tikrais pinigais. Jei jūs norite atsilimti savo pinigais, ką jum skolingi, siųskit 50 centų šiandie sekančiu adresu:

Federal Collection Company
PHILADELPHIA, PENNA.

Už apgarsinimus "Kovos" Administracija neatsako.

THE LITHUANIAN WEEKLY "KOVA" PUBLISHED EVERY FRIDAY BY THE

Lithuanian Socialist Federation of America

J. B. SMELSTORIUS, Editor

J. GRINIUS, Business Manager

SUBSCRIPTION RATES
in all parts of the World

PRENUMERATA
visose dalyse sviete

One year	\$2.00	Vieniems metams	\$2.00
Six months	1.00	Šešioms mėnesiams	1.00
Three months	.50	Trims mėnesiams	.50

ADVERTISEMENT RATES ON APPLICATION.

APGARSINIMŲ KAINOS ANT UŽKLAUSIMO.

"KOVA"

1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.
Telefonas, Keystone, Main 2958.

FIVE BROTHERS'

Pipe Smoking

TOBACCO

Rūkytojams pypkių geriausias vartoti pjaustytas tabakas "Five Brothers" galima gauti pirkt kiekvienoj krautuvėj.

5 ir 10 centu pakelis.

The American Tobacco Co.

Revoliucijos Gimimo Momentas.

NAUJAS GRAŽUS PAVEIKSLAS Šis paveikslas perstato Revoliucijos gimimo momentą: sukylimą liaudies prieš cariską valdžią. Paveikslas didumas 14X16 colių, prekė su pristatymu 20c., daugiaus imantiems ant karto, nuleidžiama 50 procentų. Ji parduodama todėl taip pigiai, kad norime praplauti tarpe darbinukų klesos revoliucijoniskias mintis.

Norintieje turēt šį paveikslą kreipkitės į "Kovos" Administraciją.

Kiekvienam Sąjungos draugui reikalingi.

Gražus prie laikrodėlio socialistiškas reteželis su globu, broliškal sveikinamiesis dvi rankos arba su švyturin ir socialistišku parašu. Preke už vieną 25c.

Socialistiški ženkleliai visokių gatunkų: paprasti—preke 5c, paausotl—25c; daugiaus imantiems nuleidžiamas nuosimtis. Reikalaujami sluskit pinigų krašos ženkleliais arba Money Orderiu.

"Kovos" Administracija.

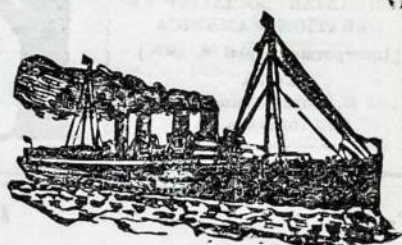
Į Skaitytojus.

Gerbemieji! kurių prenumerata dar likosi neatnaujinta, malonėkite nevilkinti, bet prisijūsti užmokestį atnaujinimui idant nesu-sitrukdytų laikrašcio siuntinėjimas.

Kovos administracija.

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA
Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.
Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieta. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikiety.

Parduodame geležinkelių tikietus į visus miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

"KOVOS" Agentai.

- J. UDMINAS
Kazuno Aptiekoj, Shenandoah, Pa
- J. VISOCKIS
8139 Vincinunas Road, Chicago, Ill
- FR. GOLUBICKI
Box 172, Melroes Park, Ill
- J. MATJOŠAITIS
120-124 Grand St., Brooklyn, N. Y.
- G. A. PUPAUSKY & CO.
2342 S. Leavitt St., Chicago, Ill.
- MATT SENKUS
46 Knox St., Lewiston, Me.
- A. M. RUKAS
72 Hudson ave., Brooklyn, N. Y.
- J. ŠUKIS
70 W. 25th St., Chicago, Ill.
- J. PETRIKIS
1514 Ross Ave., Scranton, Pa.
- J. M. ŠIMKUS
4619 S. Ashland ave., Chicago, Ill.
- A. A. REKLAITIS
234 Wayne St., Jersey City, N. J.
- SIMON KARALIUS
342 Lenox St., Norwood, Mass.
- P. A. JETULEVIČIUS.
Box 206 Lawrence, Mass.
- V. STRIGAS.
3207 Salmon St., Philada, Pa.
- F. STASIUKELIS.
Box 1588, Fitchburg, Mass.
- J. A. TILINDIS.
1115 Exchange av. E. St. Louis, Ill.
- M. GELGOTA.
1212 Buttonwood Philad, Pa.
- K. ARMINAS.
Box 7 Willamston, Pa.
- J. ZALANSKAS.
11 Charter, St Exeter, N. H.
- A. KALASKY
Box 1306, Renton, Wash.
- A. UNGURAITIS.
120 Grand, St. Brooklyn, N. Y.
- A. KAZEKEVIČIUS.
PO BOX 60, Edworts Ind.
- J. BINDOKAITIS.
71 Henry St. Rochester, N. Y.
- M. K. ŽVINGILAS.
18 Foley st. Bristol, Conn

DR. F. HARTMANN

UŽPRAŠO SERGANČIUS, SAKYDAMAS:

ATEIKITE ARBA PARAŠYKITE PAS MANE, AŠ IŠGYDYSIU;

todėl, kad esu senas daktaras, pažinstu visokias ligas ir teip-pat gyduoles, kurios gali geriausiai pagelbėti **Vyrams ir Moterims**, nes daug ligonių perleidžiu ir už tai turiu didelį patyrimą, geriau negu kokis kitas daktaras, garsiamjam New Yorke. Aš esu pasiryžęs sergančius gydyti, o sveikus mokyti, kaip užlaikyti sveikata; todėl, kad be sveikatos žmogus yra nelaimingas, nes geriausias išganymas

ir dangus turintis—gera sveikata. Aš daugiausia išgydau sergančių ir daugiau už kitus gaunu laiškų padėkavonių su pasveikusiu paveikslais; iš daugumos nors keletą čion patalpinu.

A. VOLČIK, iš Matheson, Canada, Ont. Išgydytas nuo galvos skaudėjimo ir kurtumo.

MARĖ ZLATA, 577 Gibson st., Yongs-town, O. Išgydyta nuo skausmų vidurių ir moteriškų ligos silpnybių.

GEO. SUNES, box 112, W. Pittsburg, Pa. Išgydytas nuo romatizmo, ir vidurių slogos ir kitų.

GUODOTAS DR. HARTMANN! Netelpseniai kaip aš naudoju Jūsų gyduoles, tai nuo jų greitai pasveikau. nors buvau sirges ilgą laiką, o kaip po operacijai hospitalo gulėjau, tad jaučiausi blogiau. Jersey City, ten daktarai nustoje buvo vilties mane išgydyti; bet Jūs darodėte, kad ne te.sybė, išgydydami mane! Už tai širdingai dėkavoju Jums. **VALENTINAS BERGOVIČ**, 380 Henderson st., Jersey City, N. J.

Todel čia kalba žmonės, ką aš jiems padariau, per tai ir tau galiu teip padaryti. Rodos, kad geresnių darodmyų negalima reikalauti!

SERGEKIS nuo meškerės knygutės vadinamos „Vadovu į sv.“ nes yra tai teisingai „VADOVAS Į LIGĄ“, kurią siulu, tą brudą, suviliojimo **INSTITUTAS**.

Kad jautiesi nesveiku, tai netrotyk laiko, nesendink ligos, jei nori but išgydytu, tai kreipkis prie manęs, kurie gali atelti ar atvažiuoti, tai užprašomi į mano ofisą asabiškai, o toliau gyvenanti parašykite lietuviškai kas kenkia, ant ko jautiesi nesveikas,

atsisaukusius apsimu išgydyti:

Reumatizmą, skaudėjimą sąnarių, kanų, strėnų, kojų, pečių ir šonų. Užkietėjimą, skaudėjimą ir nedirbimą vidurių Galvos skausmą, širdies inkatų ir plaučių ligas. Greito pailsi co, sunkaus kvėpavimo, slogų ir nusiilpnėjusius vyrus. Didelio supykimo, dyspepsijos, nervų ligos, teipgi nuo jaunystės klaidų įgautų nesveikumą, sėklos nubėgimo, blogų sapnų, visokių užsikrečiamų slaptų ligų. Teip-pat **MOTERŲ**: skausmingų mėnesinių, baltųjų tekejimo, gumbo ir visokių moteriškų ligų; neatbokit kad kiti daktarai Jums nepagelbėjo, aš kad apsimu tai ir išgydysiu šviežias ir užsieniškas ligas. Geriau, kad iš karto pas mane atisauktum, pirmiau negu kur kltur; jei ne asabiškai, tai parašyk lietuviškai. Rasyk kaip mokl ir kaip jauti nesveikumas savyje, sez suprasiu, isztireiu, duosiu rodą, kad reikės pritaikysiu gyduoles, kurios yra geriausios ir nanjančio isztadimo, o apturėsi sveikatą, be skirtumo kaip toll gyvenat. Apraszant ligą, klausiant rodos **NUO DAKTARO**, visada adresnoti ant mano vardo taip:

DR. F. HARTMANN,

218 East 14th St.

New York City, N. Y.

Ofiso val. nuo 11 isz ryto iki 1, nuo 2 iki 5 val. po p. Šventadieniais nuo 10 iki 1. Vakaraš Panedėl. ir Pėtn. nuo 7-8.

MUSIŠKIAI REAKIJONIERIAI.

STORIŠKA socializmo idėjos paeitis ima savo pradžia iš dviejų šaltinių: platoniško valstybinio idealo ir iš religijinio pirmtinių krikščionių komunizmo arba lygaus draugiško, bendro sugyvenimo. Ir tas kai-kuriems socialistams liepia nupeikti socialistų kovą priešai bažnyčia, kadangi mat socializmas nėsas priešingas krikščioniškam etiškam bei filozofiskam mokslui. Taip, tik, ant nelaimės, šiandieninė bažnyčia visai ne tuo verčia socialistus kovoti sykiu ir prieš bažnyčios mokinią, kuris apart liepimo tikėti į nesuomonės dogmas, tikinčiuosius aptemdintus žmones su pagelba religijinio hipnotizmo ir fanatizavimo daro reakcijos įrankiais, kad ginti dvasiškijos viešpatavimą.

Socialisto pareiga yra kovoti prieš viską, kas tik stabdo žmonijos kultūros išsivystymo bėgi. kas tik palaiko tamsybę ir vergiją. Kad bažnyčia šiandien yra tuo kultūros stabdytoju ir palai-kytoju vergijos visai ir aiškinti nereikia.

Neatsižvelgiant į seną praeitį, kur tiek juodų kunigijos darbu teršia istorijos puslapius, šiandien XX metšimtyje tuos juodus dvasiškijos darbus matome ir sutinkame kone kasdien. Ir kaip faktas to yra net paties Kristaus įpėdinio, popiežiaus pastaroji enciklika, kuri paplktina civilizuoatąjį pasaulį savo šmeižimais tų žmonių, kurie veikė žmonijos kultūros dėlei, reformuodami žmonių religiją. Enciklika atkreipta prieš reformaciją su tikslu prakeikti šių dienų «heretikus», parodo «maloningo Kristaus įpėdinio» nuomonę linkni žmonijos išsivystymo supratimo. Štai apie tuos žmones, kurie pašventė savo gyvenimo triusą, mokslą, nesykį priėmė iš dieviško įpėdinio įsakymo baisiausias kančias ir mirtį liepsnose laužo, popiežius Pijus X-tasis savo encikloj sako, kad tai «buvo žmonės priežeminės dvasios, kurių dievu buvo pilvas (uomini di sentimenti terreni, il Dio del quali e il ventre). Ir tokie tai žmonės niekindami bažnyčios vadovystę ir viršenybę, su pagelba kunigaikščių grlovė mokslą, surėdymą ir discipliną bažnyčios». Tais žodžiais vatikaniškas neklystantis filozofas apipiešia visą reformacijos sriovę, kuri išsklaidė klerikalizmo ūkus ir kabančius ant Europos tamsos debesius; sriovę, kuri pastumėjo žmonijos kultūrą priekyn; sriovę, kuri buvo pirmu apsiereiškimu tautų išsiliuosavimo ir sykiu protestu priešai tuos, kurių dievu ištikrųjų buvo ir šiandien yra — pilvas; priešai sudemoralizuotą bažnytinę klyką, kurios reprezentantu buvęs šiandieninio ignoranto Pijaus X-to pranokėjas, popiežius Aleksandra VI tas Borgja, didžiausias kriminalistas, žmogžudis, trutinotjas, paleistuvis, išžagintojas nakaltų mergaičių, neišskiriant savo motinos.

Tečiaus popiežiai begėdiškai išdrįsta šmeižti mokslo vyrus ir teršti savo nuodėmėmis tokias skaisčias ypatas, kaip antai Wieleffas, Hussas, Hieronimas iš Pragos ir dangelį kitų, už tai tik, kad sutrankė religiskus pančius ir palinosavo savo mintis iš bažnytinio mokslo puvėsių.

Ir šiandieninis popiežius savo išleista enciklika vėl šmelždamas mokslo vyrus, išdavė prisakymą savo juodajai armijai prakeikti iš sakyklų mokslo pasekėjus ir sukelti tamsiasias minias priešai išsiliuosavusius iš po bažnytinio jungo.

Tečiaus prieš tokią juodąją reakciją arba prieš toki popiežiaus prisakymą pakėlė protestą pirmutinė Vokietija, prie jos prisidėjo ir kitos civilizuoatos tautos ir popiežius Pijus X-tasis nutilo. Popiežiški laikraščiai pradėjo malti, teisinti jo šventenybės paikystę, perprašinėti ir atšaukinėti. Ir popiežiaus «neklaidingumo apreiškimas» jau nebus skelbtas iš sakyklų bažnyčiose, nes toji enciklika gal tiktų žmonijai prieš 5-6 metšimčius, bet ne XX metšimtyje, kuomet civilizacija ir mokslas viduramžinius puvėsius seniai

prašalino ir išsklaidė tamsybės ūkus, kuriuose bažnyčia žmoniją laikė ir bando da laikyti.

Vienok nors viešai gėda skelbti neklaidingo švento tėvo apreiškimus, juodoji armija visgi veikia bent savo lindyne pasislėpus, kurstant tamsias, tikinčiųjų į šventų tėvų neklaidingumą, minias, priešai susipratusius žmones.

Tarp mūsų lietuvių šiuo karn narsiausiu švento tėvo karžygiu turbūt užsimanė pasirodyti kunigas A. Milukas; nors ir visi jie nekitaip atsineša prie šių metų mūsų tautiškos šventės, Žalgirio kovos sukaktuvių, tečiaus su savo reakcija turbūt niekur taip nepasirodė, kaip Philadelphijoje kun. A. Milukas.

Apvaikščiojimą surengė visos draugijos bendromis pajiegomis. Tiktai Milukas savo ištikimiansių neleido, nors pats skverbėsi į kalbėtojų tarpą, matomai su reakcionieriškais tikslais. Už kalbėtojų pakviestą Dr. J. Šliupą, Milukas turbūt bijodamas, kad tais kalbėdamas apie Vytauto pergalę ant niekšų kryžiočių, nepaaiškintų per daug aiškiai priežasties senovėj galingos Lietuvos nu puolimo ir neparodytų juodosios popiežijos armijos darbų dabartyje, pasikvietęs talkon kitus popiežijos agentus ir klerikalų burelį su pagelba bjaurnios insinuacijos apskundė miesto valdžiai, kad lietuviai kviečia kalbėti baisesius anarhistą, kuris sukelsias riaušes ir kraujo praliejimą.

Ir džiaugėsi mūsų reakcionierius, kad svetainė likosi uždaryta ir kad darbas visų draugijų suardytas. Tečiaus neilgai džiaugėsi. Salė likos atidaryta ir pats policijos viršininkas dabojo «baisaus anarhisto» ypatos nepaliečiomybę. Ištikrųjų Philadelphijos lietuviai apvaikščiojo vienu sykiu dvi savo pergales ant juodosios popiežiškos armijos.

Taip nenusisekus mūsų reakcionieriui suardyti tautiškos šventės apvaikščiojimą, didvyris pasislėpė į savo lindyne ir ten ištikiemiems apskelbė, kad atlaikysias šventas mišias už Vytauto dušią ir ištikiemieji tegul padaro aukas dievui maldomis ir pinigais, kad apsaugojo juos nuo išgirdimo baisaus anarhisto žodžių.

Bet ne vien Philadelphijoje lietuviai pastebi juodosios reakcijos darbus. Po prakalbai Dr. Šliupo Kensingtone, Ill. vietinis klebonas su ištikiemiausiais savo šalininkais pradėjo taip veikti, kad nusamdytieji huliganai gatvėse pradėjo užpult pirmevius ir kėsinties ant jų sveikatos ir gyvasties, o tąj žmogų, kuris buvo užmantlyju pakvietimo Dr. Šliupo musiškiai reakcionieriai nusprendė sunaikinti boikotu jo vertelgystės.

Taip juodoji reakcija veikia tarp mūsų čia laisvoj šalyje, bet mums visai nėra reikalo nusiminti, nes ta reakcija tik atidaro aptemintiems akis. Kasyk didesnis skaitlius mūsų žmonelių pradeda susiprasti ir savo ateitį pradeda patis sau tverti bė dvasiškų vadovų, pradeda atsimesti nuo klerikalizmo, kuris nupuldino mūsų tautą ir paskandino tamsybės ir prietarų paskandoj, pradeda suprasti, kad nepasiliuosavus iš klerikalizmo tinklų, negali laukti geresnės ateities. Žmonės pradeda suprasti, kad tarptautinis klerikalizmas yra priešų jų ir jų tautos reikalų, yra apginėju prispaudėjų ir despotizmo, ir todėl visi kovotojai už laisvę žmonių ir tautos, kovoja prieš klerikalizmą, kuris yra reakcija ir priešų laisvės, o sykiu priešų tautų laisvės ir kultūros.

Tik vardan rymiškos tarptautinės juodosios armijos ir mūsų kunigija veikdama, kovoja prieš mūsų svarbiausius tautiškus reikalus, priešai reformaciją ir atgimimą, stodami skersai kelio visokiai pirmyneigai, kuri tik neima savo pradžios iš popiežiško neklaidingumo šaltinių. Bet veltui. Ir vatikaniška juodoji reakcija turi pulti, kaip puolė barbarizmas, despotizmai ir vergijos. Nė popiežiai, nė Milukai, nė tėvai Kapuciniai mokslo ir susipratimo besiplėtojimo jau nesulaikys.

SOCIJALDEMOKRATŲ MOKSLO PAMATAI.

Išaiškinimas įžengiamosios
Erfurto programos dalles.

Parašė K. KAUTSKY.

Iš vokiečių kalbos vertė P. KOVAS.

(Tęsa.)

«Taigi Vokietijos socialdemokratų partija kovoja ne už kokios-nors klesos privilegijas ir ypatingas teises, bet nori panaikinti klesų viešpatavimą ir pačias klesas ir suteikti visiems, be lyties ir luomos skirtumo, lygias teises ir lygias pareigas. Iš tokių pažiūrų išeidama, ji kovoja ne tiktai prieš samdininkų išnaudojimą ir sprespaudą, visviena — ar jie būtų atkreipti prieš klesą, ar prieš partiją, lyti arba tautą».

* * * * *

Tam, kuris dar nežino socialdemokratijos pažvalgų, visų pirma puls į akį, kad ji anaip tol neatmeta be jokio atsižūrėjimo privatiškosios nuosavybės, bet net išdalies pripažįsta ją.

Nė vienam socialdemokratui neatėjo galvon beprotiška mintis reikalauti panaikinimo privatiškos asmeniško suvartojimo dalykų nuosavybės. Tečiaus socialdemokratui pripažįsta tam tikrose sąlygose teisinga ir reikalinga ir privatišką išdirbimo priemonių (priemonių, kuriomis gaminama suvartojimo dalykai, vadinasi: dirbtuvės, padarai, žalioji medžiaga ir tt.) nuosavybę. Jie aiškiai sako, kad darbininko privatiškoji išdirbimo priemonių nuosavybė yra (ūkininkų ir amatininkų) smulkiojo išdirbimo pamatas. Bet kartu jie taip pat sako, kad ekonomišką buržuaziškosios visuomenės plėtojimas neišvengiamai stumia į *prapulį* smulkųjį išdirbimą, kadangi vis daugiau plėtojasi *stambioji pramonija*.

Smulkiamjame išdirbime darbininkas pats vienas arba, daugių-daugiausia, išvien su savo šeimos nariais ir namiškiais padaro išties visą produktą — ūkininko bernai ir mergos ir amatininko pagalbininkai pirmiausia taip pat priklausydavo prie tų savininkų šeimos. Visa, ką čia pagamina darbininkas, yra vien jo darbštumo, pajiegos miklumo ir tt. vaisius. Darbininkas pasiima jį kaip savo asmeniškąją nuosavybę. Tečiaus jie tampa privatiška jojo nuosavybe tiktai dėlto, kad jo privatiška nuosavybe buvo išdirbimo priemonės, dėlto, kad ūkininkui, sakysime, priklausė žemė, arklas (žagrė), ariamieji jaučiai, javų sėkla ir tt. Tiktai tokiose sąlygose esant, jam rūpi kuodidžiausias jo darbo pasisekimas, tiktai tuomet jisai laisvai išplėtoja ir savo asmens ypatybes. Todėl smulkusis išdirbimas tegali išbūjoti ligi savo klesiškosios (tobuliausiosios) formos tiktai ant privatiškos išdirbimo priemonių nuosavybės pamato.

Bet toji galdynė, kuomet žydėjo smulkusis ūkis ir amatas, senai jau praėjo. Šiandien kultūros šalyse jie yra veikliaus pasenusios išdirbimo formos. Laikui bėgant išsivystė naujas išdirbimo būdas, būtent: nuveikimui kokio-nors vieno darbo sujungama didelės žmonių minlos vienoje darbavietėje; visas darbas išdėstoma į daugybę mažų, nepainių dalių-dalelių; kiekviena dalelė pavedama tam tikram vienam arba keletui darbininkų. Tokiu būdu, visas darbas, kurį pirmiausia nuo pradžios iki galo padarydavo vienas amatininkas arba ūkininkas, šiandien yra išskirstytas tarpe daugelio žmonių. Kiekvienas dalyvaująs to-

kiam darbe pasitenkina vienu-dviem paprasčiausiais judėjimais, atlikdamas jam pavestąją darbo dalelę, bet užtai kartoja tuos-pat judėjimus be perstojimo, be atmainos, iš dienos į dieną. Todėl neapsakomai pasididino darbiuinko miklumas ir sumažėjo tie laiko tarpai, kurie pirmiausia reikėdavo gaisinti, pereinant nuo vienos darbo dalies prie kitos, nuo vieno darbo prie kito. Darbo produktyviškumas (išnašumas) todėl pasidarė daug didesnis. Tečiaus plėtojimas nepasitenkino tuo. Lyg tiktai darbo išskirstymas kokioje-nors išdirbimo šakoje taip toli nuėjo, kad pagaminimui kokio-nors daikto jau bereikdavo tiktai nepainių, vienodų rankos judėjimų, kaip mokslas išrado *mašinas*, kurioms tapo pavesta atlikti šitie judėjimai. Darbo spartumas pašoko dar labiausia. Su mašinos pagelba vienas žmogus padaro už daugelį darbininkų, kurių judėjimus jinai atlieka: tarytum jo dirbaučiųjų sąnarių skaitlius ir greitumas keleriopai padidėjo. O tolyn išrandama vis geresnės ir geresnės mašinos, kiekviena jų atlieka vis pairesnius žmogaus rankų judėjimus, jų spartumas eina vis didyn ir didyn: tokiu būdu, mašinos padidina žmogaus darbo išnašumą ne dvigubai—trigubai, bet dešimtis ir šimtus kartų.

Vadinasi, tuo pat triūsų galima dabar pagaminti tiek ir tiek kartų daugiau visokių išdirbinių arba tiek pat išdirbinių tiek ir tiek mažesniu triūsų negu kitąsyk.

Sakytum, kad tokias pasekmes visame kame reikėtų sutikti su džiaugsmu, kadangi jos atneša didžiausią gerovę ir pailgis pailsio laiką darbininkams. Bet vienas žvilgis į šios dienos prietikius parodo mums, kaip toli dar mums šaukia ligi panašaus stovio, parodo, kad mes neimaž neiname artyn prie tosios gerovės, bet veikliaus į visai priešingą pusę.

Nuo ko gi pareina šitas keistas apsireiškimas?

Jo priežastis tame, kad mūsų visuomenėje viešpatauja *prekių (tavorų) išdirbimas*.

Čia prisieis mums gerokai nukrypti į šalį, kad išaiškinus, kas yra tasai prekių išdirbimas. Kas jo nesupranta, tas negali suprasti nė šios dienos draugijos sutvarkymo, nė ateinančiosios socializmo tvarkos. Socializmas mat yra mokslas, o ne bergždžia svajonė.

Visus ikišiol žinomuosius turtų išdirbimo būdus galima padalinti į dvi rūšis: *išdirbimą savo suvartojimui* (plačiausiauo žodžio prasme) ir *išdirbimą mainams arba pardavimui*. Pastarasis ir yra prekių išdirbimas.

Savo suvartojimui išdirbimas yra seniausia turtų išdirbimo forma. Iš pačių pradžių kiekvienas žmogus dirbdavo tokius suvartojimo produktus, kurių arba patsai reikalavės arba toji draugija, prie kurios jisai priklausė. Tokio stovio, kuriame kiekvienas žmogus būtų visai skyrimum gyvenęs ir dirbęs tiktai sau, žinoma, nebuvo nekuomet. Taip senai, kaip tik galime patirti apie žmonių gyvenimą, užtinkame juos susitelkusius į draugijas. Kiekviena šitų draugijų (giminių susivienijimas — gentija, pirmųkštis politiškas susivienijimas — kariantų būris) svarbiausias išdirbimo priemonės — žemė, laivus, triobas ir tt. — laikė iš pačių pradžių *bendroje nuosavybėje*; jomis naudoties atskiras žmogus tegalėjo su draugijos žinia ir pritarimu. Visas šitokios draugijos išdirbimas buvo tai vienas savarankiškas ūkis, gaminąs visa, ko reikia jai, kitaip sakant, josios nariams. Tokią tai prasmę turi išdirbimas savo suvartojimui. Jisai buvo išdirbimas atskiro asmens tiktai išdalies savo naudai, daug didesnėje gi dalyje naudai visuomenės (draugijos).

(T. B.)

O. Birmantaitė.

PINIGAI.

Kultūriškai—istoriškasis piešinys.

(Tąsa)

Metalo pinigai pirmąsias galėjo ten atsirasti, kur randamos rudis. Pirmutinė šalis, kuri pradėjo vartoti metalo pinigus, kaip parodo kultūros istorijos tyrinėjimai, yra *Aigiptas*. Aigipte gilioj senovėj jau darė metalinius pinigus, pradžioj iš cino, geležies ir kitų metalų. Buk pirmieji Aigipto faraonai (karaliai) liejo paveiksle nedidelių klynelių pinigus iš «serpentinės». Kaiminiškoji Fincija daug vėliaus taip pat liejo pinigus jau iš metalų. Supranta ma ir dėlko. Fincijos laivai drisdavo pasiekti dabartinę Angliją ir net Pabaltijos pakraštį, iš kur, kaip minėjau, gabeno gintarą, o iš Anglijos — švino rudis.

Kad ir pas žydus Abraomo laikuose jau buvo metalo pinigai, liūdija Šventas Raštas (I. Mois. 16, 20), o Juozapo laikuose, kaip matyt iš pasakų apie jį, susitvėrė tarp žydų ir aigiptiečių vaizbos susinešimai ir žydai (izraelitai) vartojo metalo pinigą vienodo, lygaus didumo, svarumo «sekel» vadinamu, ką reiškia *pinigas*.

Iš valstijų, buvusių Prišakinėj Azijoje, pirmutinės, kurios vartojo metalo pinigus, buvo Babylonija ir vėliaus Persija. Taip persų karalius Darijus (viešpatavo V metšimtyj prieš Kristų) įvedė tokį būdą (sistemą) mokesčių. Kas 20 provincijų — satrapijų (gubernijų) turėjo žinomą skaitlių uždėtos mokesties. Daugiausia turėjo Indija, net 360 t a l a n t ū. Talantas tur 3.000 t.v. *Stater-Dareikos*, iš kurių kiekvienas sveria apie 8 gr.

GRAIKIJOS IR RYMO PINIGAI.

Homero laikuose, t.y. apie 9–10 metšimtį prieš Kristų graikai metalo pinigų neturėjo. Jie tebeturėjo tik jaučius, kaip buvo augščiau minėta. Prasidėjus vaizbai tarp Graikijos ir Mažos Azijos (su Fincija) graikai vartojo tuomet tankiausiai Fincijos pinigus. Graikijoje, Athenuose, metalo pinigai tapo įvesti jau Solono laikuose (V metš. prieš Kristų), Aiginoj ir Korinthe tyrano (valdono) Faidono laikuose (750 m. prieš Kr.). Athenuose labiausia išsiplėtojo pramonė, vaizba ir taip jau kultūra, dėlto ten ir pinigai pirmąsias pasiekė aukščiausią laipsnį. Svarbiausias sidabrinis pinigas, kasdien vartojamas, vadinosi «*tetrachisdrachmon*» (keturios drachmos). Didumo buvo toks, kaip Amerikos Jungt. Valst. dolaris arba Francūzijos 5 frankai (=apie 2 rubliu kruvon sudėjus). 100 «drachmų» vadinosi jau 1 «*mina*», o iš 60 «minų» ir buvo 1 *talantas* (=6 000 frankų arba apie 2.350 rublių).

Iš smulkiųjų pinigų reik paminėti t.v. «*obolos*» (=5–5 kap = 17 santimų), kurių 6 ėjo į 1 drachmą. «*Obolai*» tuom yra atsižymėję, kad numirus kiekvienam graikui dėdavo 2 (obolu) į burną, idant turėtų kuom užsimokėti senjui Charonui, kuris visų vėles gabendavo laiveliu per Stigso (užmiršimo) upę į aną pasaulį.

Kitoj Graikijos valstijoj Spartoj arba Leke demonijoj pagal įstatymus kitokių pinigų kaip tik geležies jų piliečiai negalėjo vartoti. Dėlto jų pinigai liejami buvo paveiksle pailgų nedidelių geležinių lazdelių, nes Spartos piliečiai viso, kas tik juos lepino, turėjo vengti. Vėliaus buvo įvesti geležiniai pinigai paveiksle skrytulių.

Žinoma Spartos piliečiai laikėsi savo įstatymų, kol nepaėmė į rankes «hegemonijos» (vadovavimo, valdymo) ant visos Graikijos, o ten atsisveikino su senais papročiais ir Athenų kultūra su sidabriniais pinigais užviešpatavo visoj Graikijoje.

Rymionis, kolaik buvo mažą tautelę, gyvenančia iš ganomų ir auklėjamų gyvuolių, vartojo jaučius kaip pinigą. Vienok jau pirmų karalių laikuose (VI metš. prieš Kr.) liejo jau iš žalvario ir

taip pat vario pinigus. Toliaus, prasidėjus karėms su kaimyniškomis valstijomis, ypač puniškųjų karių laikuose prispirti buvo įvesti sidabrinę graikų sistemą (matavimo būdą) su kairioms permainomis. Vietoj graikų «drachmos», rymionis įvedė t.v. *denarius*. Denarius turėjo 10 «*assų*». Kasdieniniame gyvenime vartojo daugiau t.v. «*sestercius*». «*Sestercius*» nedidelis sidabrinis pinigėlis, vertės apie 10 kap. (25 santimus).

Respublikos laikuose vartojami buvo tik sidabriniai pinigai.

Julius Caesar'as (I metš. prieš Kr.) pradėjo lieti ir auksinius. Iš vieno svaro aukso, liejo 40 pinigų (monetų), kiekvienas buvo 100 «sestercijų» vertės (100 sesterių=25 frankus arba 9–10 rublių). Šis naujas pinigas vadinosi «*Aureus*» («auksinis»). Imperijos laikuose (II ir III metš. po Kr. gim.) auksinių pinigų vertė labai žemai nupuolė. Konstantinas Didysis (IV metš. po Kr.) prispirtas buvo tvirti visai naują sistemą. Konstantinas Didysis už pamatinį pinigą paėmė t.v. «*solidus*» (svarbus, sunkus). Iš 1 svaro (rymiško) aukso, liejo 72 «solidus». «Denarius» nors paliko po senovei, bet vaikščiojo už labai žemą kainą, kaip smulkiosios rūšies pinigai. Konstantino Did. piniginė sistema pergyveno persikėlimo tautų viesulą (V metš.) ir tapo įvesta karaliaus Chlodvigo (V met. po Kr.) tarp frankų. Frankai priėmė su mažą permainą — jie vietoj Konst. Did. paveikslo liejo naujus pinigus su karaliaus Chlodvigo paveikslu. Tokių pinigų teko matyti Paryžiaus mūžiuose.

* * *

Germanai ilgą laiką skaitė j a u č i a i s. Apie tai jau buvo augščiau minėta. Žinoma jaučius laikė už pinigą tik pirkliaudami tarp savęs. Vėliaus kiek, t.y. kuomet susidūrė su rymionais (ypač I, II ir III metš. po Kr.) ant pietvakarinės sienos (Galijoje) atsirado pas germanus Rymo auksiniai ir sidabriniai pinigai. Tarp rytinių (germanų) tautų ilgą laiką vartojami buvo *aukso* ir *sidabro spirališki žiedai* (Hals und Armringe). Reikalui atsitikus mokėti, lauždavo, kiek reikdavo, nuo tokio žiedo. Dėl tos priežasties ne šykščius kunigaikščius ilgą laiką ir vėliaus «žiedalaužiais» («Ringbrecher») vadino.

Vėliaus ir tarp germanų išsiplėtojo Konstantino Did. piniginė sistema su mažesnėmis ar didesnėmis permainomis.

Pinigų vertė (kaina), žinoma auksiniu bei sidabriniais, buvo apie 10 sykių didesnė. Taip «denarius» frankų kasdieniniame gyvenime kaip vaizboj vartojamas, ant mūsų pinigų išiečių netoli 80 kapeikų (=2 frankai), nors taip jo vertė buvo nedaugiau kaip 8–10 kap.

* * *

Neprošalį dabar bus pakalbėti ir šiek-tiek apie patį pinigų išdirbimą, arba kitaip sakant jų techniką. Ne vienas girdėjo žodį «praba», kurios jieško pirkdamas ar tai sidabrinį, ar tai auksinį laikrodėlių, žiedą ir kitus papuošimo daiktus. Rado, daleiskim, kur nors šone įspausta «56» arba «84», tuom ir pasitenkina, būdamas užtikrintu, kad daiktas yra sidabrinis («84») arba auksinis («56»). Bet kas yra ta «praba», ką tai reiškia «56» ar «84», taip pat mažai kas mąsto apie tai. Sidabras ir auksas visai tyri (fein) negali būt vartojami jau vien dėlto, kad perminkšti. Iš tyro (čysto) aukso ar sidabro padirbti daiktai greitai susitrintų, susinesiotų, nes perdaug minkšti. Kad padaryti stipresniais, kietesniais, dėl tos priežasties turi primaišyti kito metalo, daug kietesnio ir pigesnio. Taip į aukso daiktus tankiausiai vario, nuo ko auksas pasidaro labiau raudonesnis (tyras auksas — geltonas) ir kietesnis ir jau iš tokio suliejimo padirbti arba sulieti daiktai, kaip tai žiedai, laikrodėliai, pinigai ir tt. taip greitai nenusitrina, nenusinesioja. Taip pat negali į auksą ar sidabrą pridėti perdaug vario ar kito metalo, nes tokis auksas ar sidabras nustotų savo vertės. Tankiausiai deda į vieną svarą aukso arba ant 96 «zalat-

ninkų*) aukso primaišo 40 «zalatninkų» vario ar kitų metalų. Tokiu būdu tyro aukso 1 svare pasilieka 56 zalatninkai arba dalis. Ką išpausta šone «56», arba kitaip sakant «praba». Sidabras daug kietesnis už auksą, dėlto ant 96 dalių arba «zalatninkų» prideda kitų metalų tik 12; tokiu būdu tyro sidabro pasilieka tik 84 dalis, ką ir parodo tam—tyčia išpausta «84» «praba». Liedami pinigūs (Rusijos) tankiausiai ant sidabrinų ar aksinių šone, arba ant apvalo kanto išpaudžia kiek yra tyro aukso ar sidabro.

Tai daro Rusijoje. Užsieny «praba» ant auksinių bei sidabrinų daiktų parodo tūkstantinėmis dalimis, t. y. kiek eina tyro metalo į 1000 dalių (gramų).*) Dėl sidabro tankiausiai ima ant 1000 — 875 dalis, ką ir parodo šone išpaustas 0,875. Pinigams lieti tankiausiai ima dėl auksinių ant 10 dalių 9 (9,10). Vokietijoje ir kitose, ir ant 12 dalių 11 (11,12) Anglijoje ir Rusijoje. Dėl sidabro tankiausiai ant 10 dalių primaišyta 9 dalių tyro metalo (9,10). Taip Vokietijoje iš 1 svaro tyro sidabro («Feinsilber») išlieja 30 Taler'ų arba 90 markių. Vokietijos auksiniai pinigai penkioliką ir pusę sykiu brangesni už sidabro (1: 15½), tai kad iš 1 svaro tyro aukso («Feingold») išeina 1395 markės, arba 139 ir pusė (139½) auksinių dešimtmarkių.

(T.B.)

Ką reiškia iškovojuimas moterims pilietiškių teisių.

*Tikėjimas paskyrė moterei tik vergstę.
O mes turime kovoti už jos savitovystę.*

Pirmieiviškoji dalis draugijos pastaruoju laiku yra užimta ytin svarbiu klausimu:— iškovoti moterims pilietiškas teises. Šis klausimas yra svarbiu iš to atžvilgio kaip vyrams, taip ir moterims, kad jos, įgavusios lygias teises su vyrais, dalyvaudamos politikoj, įstatymdaystėj, legislaturaj ir turėdamos draugijoje įtekme, galės turėti tose įstaigose nevien savo, kai po moterų reikalų užtarėjos ir kovotojos, bet su laiku galės įvykdinti žymias reformas ir pačiam draugijos gyvenime. Pažinimui šios tiesos, reikėlas pažvelgti į šį klausimą giliau.

Priearinga ir tamsi moteries istorija. Ir senovėje ir šian dien ji yra atiduota vyro globai kaip kokia vergė, kuri su nuolankumu žiuri į akis savo «duondaviui». Ir tik XX am žius liepia ir moteriškai kovoti už savo teises. Mat išsivystantis kapitalizmas pramonijose Europos valstijose pavergė ir vyrą ir moterį ir pagimdė tą pažvalgas, kad abi lytys bendrai turi kovoti prieš bendrą savo priešą—kapitalą.

Pas krikščionis moteris likosi pastatyta verge dėlto, pad ji buk tai «papildžiusi» pirmpradinę nuodėmę. Tai didžiausias prietas moteries pavergimo. Už tą «nuodėmę» ji likosi atstumta nuo mokslo, atimta jai visos teisės; viena tik palikta: «teisė» gimdyti... Ironiškai skambantis tas sakinyas kas link moteries darbininkės teisių, užsiliko iki šiai dienai tamsiose kartose. Vėliau, kuomet civilizacijos paragavo ir ir mūzikų luoma, tuomet palaikymas moteries tamsybėje ir vėgystėje įgavo ir kitokią prasmę: tai įtekme ir atsinešimas jos į šeimynos auklėjimą.

Kiekvienas gali suprasti, kad apšviesta ir išlavinta moteris neišaugis savo kudikių tamsuolių, išgamų ir kitokių

*) Svaras turi 32 lotus; lotas 3 zalat.

**) Užsienio, t. y. Francūzijoje ir kitur, kur prilita metrinė sistema, sveria kilogramais, kuris turi 1000 gramų.

draugijos išmatų: ji išauklės tautai ir draugijai laisvus ir šviečius piliečius.

Bet kad tą atsiekti, tai moteris privalo kovoti drauge su vyru ir kartu išgauti sau pilietiškas teises.

Pirmiausia moteris darbininkės, ypač jau šiek—tiek susipratusios, turėtų prigulėti į politišką darbininkų partiją ir žengti su viso pasaulio proletarais kovos keliu. Lai sau buržuazija piestu stoja, lai dvasiškija perkunais į jus laido, bet jūs, moteris—darbininkės, neturit ant to paisyti! Jeigu ką norim įgyt, tai reikia kovot! Socijal—demokratija šiandien kovoja už visus prispaustusius, jinai išliuosuos ir moteriškę iš politiškos nelaisvės.

Vienok kai—kurie trumparegiai politikieriai, nenori pripažinti moteriškai politiškių teisių, sakydami, kad moteris buda ma po kunigų globa ir nesubrendusi politikoj, gali atiduoti savo balą už kapitalistų pastatytą kandidatą ir tt.. Tokiems užmetimams pavyzdžiu gali buti Finlendija, kur iš 19 išrinktų atstovių—moterų 9 yra socijalistėms. Naujojoj Zelendijoje ir Australijoje, moters dalvaudamos politikoj, nemažai prisidėjo prie doriško tų šalių gyventojų pakėlimo.

Visur jau proletarės moteris pradeda atjausti savo nelaisvę ir stoja kovon už politiškių teisių lygybę. Tai liudija Amerikos siuvėjų darbininkų praėjusių metų streikas ir Anglijos suftagisčių *) milžiniškos demonstracijos Londone ir kituose miestuose. Anglijos valdžia net į kalėjimus pradėjo kišti sufragistes už reikalavimą politiškių teisių.

Tik lietuvės moteris dar miega tamsoje, ypač čia Škotijoje. Jau nuo kelių metų gyvuoja ir veikia LSS. Did. Brit., o kas žin ar rastum nors vieną moterį prigulincią socijalistų kuopoj!... O laikas jau butų ir moterims pabusti ir pamislyti apie savo teises apšvietos!

Nemažiaus turėtų rupintis moterų teisėmis ir apšvietimu ir patys vyrai. Šis paragrafas yra ir tarptautinėj proletarijato programoj. Socijal—demokratija už tad ir kovoja, žinodama, kad iškovojuimas moterims politiškių teisių — tai didelis žingsnis prie galutinio proletarijato laimėjimo — prie socijalizmo ateities.

A—tis.

Ar bus nauda sąjungiečiam iš pinigisko paremimo LSDP. ir draugus kankinius?

Kožnas vienas draugas sąjungietis pripažįsta, būtiną reikaliningumą paremti aukom Lietuvos Socijaldemokratų Partiją ir jos narius kankinius, bet daugumas draugų nesistengia majerijališkai pamatnoti, kokia nauda bus patiems aukautojams. Socijaldemokratai, ar tai pavieni, ar tai organizacijos jų, aukauja savo spēkas tiktai tokioms organizacijoms ir pavienėms ypatoms, iš kurių aukautojai turės naudą, naudą anksčiau, ar vėliau. Didumas naudos aukautojam paeina nuo to, kaip praktiška bus aukos darbe sunaudotos.

Kokią naudą turės draugai sąjungiečiai iš to, kad aukaus dėl LSDP. ir jos narių kankinių? Jau per tą vieną, kad LSS. ir LSDP. dirba ant vienos dirvos, tiktai ne vienoj vietoj, o ta dirva tai

*) Moteris reikalaujanti lygių teisių su vyrais.

svus ir švie-

i drauge su

k-tiek susi-
tija ir ženg-
u buržuazi-
do, bet jų,
u ką norim
dien kovoja
škę iš poli-

nenori pri-
oteris buda
gali atiduoti
Tokiems
19 išrinktų
elendijoj ir
ai prisidėjo

savo nelais
udija Ame-
ir Anglijos
ir kituose
radėjo kišti

šia Škotijoj.
Brit., o kas-
jalistų kuo-
mielyti apie

apšvietimu
proletarijato
žinodama,
idelis žings-
socializmo

A-tis.

inigiško
cinius?

iną reikalin-
ją ir jos na-
ajerijališkai
Socijaldemo-
savo spėkas
iš kurių au-
dumas nau-
ukos darbe

l aukaus dėl
SS. ir LSD
a dirva tai

yra gyvi žmonės, kurie priversti gyventi tenai, kur jiems yra geriau, šiandien Lietuvoje, ryto Amerikoje, o už kelių metų vėl grįžta į Lietuvą ir paskui vėl gali atsidurti Amerikoje. Ir taip iš eilės dirva ta pati savo dalelėm mainosi, vieną sykį yra darbe Lietuvos Socijaldemokratų Partijos (kol Lietuvoje), kitą sykį tos pačios ypotos (dalelės) persineša į Ameriką ir jau eina darban Lietuvių Socijalistų Sąjungos Amerikoje. Iš to išeina, kad Lietuvos darbininkai bus geriau apšviesti, tada LSDP. smarkiau gyvuos, ir ką apšvies LSDP., to nereiks šviesti Amerikoje dėl LSS., o ką nuveiks LSS., to nereiks veikti LSDP. Lietuvių darbininkų reikalu yra, kad jie greičiau apšviestų ir susiorganizuotų į savo kleses politikišką organizaciją, į socijaldemokratų partiją, kaip dalį didelės tarptautiškos darbininkų organizacijos.

Šiame laike, kada Lietuvoje reakcija supančiojo darbininkus, o dėl LSDP. kasa duobę, kad ją amžinai pakavoti ir darbininkus Lietuvoje palikti be organizacijos ant visados ir per tai visas Lietuvos darbininkų apšvietimo ir suorganizavimo sunkumas puola ant LSS. Ir jeigu LSS. neapšvies ir neorganizuos darbininkų Lietuvoje, tai jai reiks tą patį atlikti tada, kada jie pribus į Ameriką, jau nekalbant apie tą, kad tamsų darbininką visur daugiau išnaudoja, bet jį dar greičiau suorganizuoja mūs priešai į krikščionių arba «tautiečių» organizacijas, kas Lietuvoje jau yra daroma, kur kunigai organizuoja darbininkus į šv. Juozapo, Kazimiero ir kitas organizacijas. Tą patį su laiku darys ir Amerikoje. Aiškus dalykas, jeigu LSDP. nustos gyvavus ant ilgesnio laiko, tai mūs priešai sustiprės daugiau ir tuom pačiu apsilyps LSS., dėlto, kad ji pasilikus pati viena veikti čia nenori užgauti LSS. Did. Br., ji savo atliks, kiek galės tarpe vis augančio skaitliaus lietuvių darbininkų. Taigi reikale sąjungiečių yra, pajudinti spėkas LSDP., padėti jiems susiorganizuoti prie naujo darbo, prie naujos kovos su tamsybe minioj darbininkų ir su pačiais darbininkų priešais. Laike revoliucijos LSDP. išdavė tiek energijos, kad da šiandien randam visur jos darbą; dūmoj atstovai iš Kauno gubernijos išrinkti partijos spėkomis; kaimuose apšvietos ir kooperacijos darbus varo buvusieji nariai arba ypotos apšviestos per LSDP.; dvaruos strei kuoją pagal mokslą LSDP., fabrikose užsiliko net nedidelės organizacijos. Taip yra Lietuvoje po penkių metų, laikuose kruvinos reakcijos darbo, bet tai ne galas jos darbų. Amerikoje draugai švietėsi literatūra LSDP. ir dar šiandien šviečiasi, tas pats yra ir kituose kraštuose Europos. Veikimas LSDP. atneša da šiandien naudą Amerikoje ne vien tikta literatūra, bet daug yra draugų sąjungiečių, buvusių narių LSDP. ir dabar jie dirba LSS. organizacijose dėl naudos darbininkų. Ateityj bus tas, kas buvo ir praėjusiam laike, sąjungiečiai naudosis iš darbų LSDP. o nariai LSDP. naudosis iš darbų sąjungiečių ir kad mūs darbai augščiau stovės, mes galėsime daugiau naudotis vieni iš kitų spėkų, o kol LSDP. spėkos sužlugusios, tol jos yra nenaudingos proletarijatu.

Reikale mus visų socialistų, ypač lietuvių socialistų yra, kad Lietuvoje kuogreičiausiai pradėtų veikti LSDP., o kur yra reikalas, ten yra ir nauda tiems, kurių reikale veikiama, ir aukautojai sąjungiečiai tuojaus iš tokio veikimo LSDP. gal nevisi patėmys naudą, bet ji bus, ir kad LSDP. Centro Komitetas per savo įgaliojimą kreipiasi prie Jūsų drangai sąjungiečiai, prašydama parėmimo jos pradžioj naujo veikimo, išleidime organo (laikraščio), tai per tą atsikreipimą prie jūsų pabrėžia, kad mūs reikalai yra vieni: apšviesti ir suorganizuoti lietuvius darbininkus. Reiškia, kad nauda bus aukautojam iš LSDP. ir dėlto, draugai, skubinkime su aukomis dėl išleidimo laikraščio. Priverstino aukavimo negali būti, bet Sąjunga gali savo balsavimu paliepti kuopom rinkti aukas nuo draugų, norinčių aukauti kas mėnesį po 5c., ar daugiau, ar mažiau.

Apie reikalą aukavimo draugam kankiniam man nereikia nė rašyti; kožnas draugas supranta, kad aukomis išdalies atsilygini

kankiniam už jų aukautą dėl darbininkų savo laike spėką. O kas nežino, kad kankiniai viską mums atidavė, spėkas, jaunystę ir laisvę, o kai kurie ir gyvastį! Ir aukoms mes visko jiems nesugrąžinsim, bet nors išdalies palengvinsime jų sunkų būvį materijališkai ir parodysime, kad mes dvasiškai su jais amžinai susirišę esam ryšiais kovos už idėją proletarijato ir visos žmonijos.

Draugai, laikas bėga ir mes skubinkime su darbu, remkite LSDP. darbe ir kankinius kalėjime.

Ant. Baranauckas.

SAJUNGOS REIKALAI.

L.S.S. Centro Sekretoriaus Pranešimai.

200) Tuomtarpu apart pagarsintų nutarimų organe, P.K-tas yra dar nutaręs atidėti ant C. Komitetų konferencijos dėl apsvartymo sekančius dalykus:

- Išrišimas neaiškumų pirkime literatūros per S gą nuo R.R.K.
- Išrišimas neaiškumų pirkime literatūros S gai nuo Širvydo.
- Konstitucijos galūtinus nubalsavimas.
- Klausimas apie įkurimą bendrai su LSS. Did. Br. ir LSDP. teoretiško organo.
- Išdirbimas tam-tikrų taisyklių linkui kooperat. draugijų.
- Keliamančio organizatoriaus klausimas.

201) Ant pareikalavimo L.Grikšto suteikta nurodymai linkui R.R.K-to išdo.

202) Ant F.J.Bagočiaus interpeliacijos, kame 52 kp. kaltina jį už prisavinimą S-gos turto, paaiškinta: kad 52 kp. savo reikalavime [žr. C. Sek. Pranešimas 161, «Kovos» N 26] neap kaltina F. J.Bagočių, bet tik reikalauja, idant P.K-tas patirtų, ar yra teisybė paleistose paskalose, kur apkaltinama F.J.Bagočius.

203) F.J.Bagočiaus pranešimas, kad jis jau yra reikalavęs Administracijos apmokėti jam priklausančią algą, drauge su pirmesniu pareikalavimu pasiūstas P.K-tui.

204) P.K-tui pranešta kada ir kur įvyks C.K-tų konferencija.

205) 1-mai kp. pranešta, kad vieton drg. A.Bernoto sulyg V.K-to Ref. 10 turi išrinkti kitą narį į STK.K-ją. Apie tai pranešta ir Administracijai.

206) Kadangi stebėtinu būdu pirmą sykį pasiūstieji V.K-to Ref. 10 ir P.K-to Tar. 39 dingo, o V.K-to Ref. 11-tą redaktorius aplaikė, nors pastarasis ir buvo sykiu su pirmaisiais dviem dalykais, tad dėl ištyrimo dalyko užklausta «Kovos» redaktorių, kas atplėšė tą konvertą, kur buvo V.K-to Ref. 11.

207) Antrą sykį užklausta VIII rajono Org. drg. J.P.Varkalos, ar VIII rajonas mano surengti agitacijos maršrutą dėl drg. A.Baranaucko.

208) P.K-tui pasiūsta C.S-riaus įnešimas, idant išreikalautų liūdijančius faktus nuo F.J.Bagočiaus linkui J.O.Širvydo panaudojime S-gos turto ypatingai naudai, kaip tai apkaltinama per pirmutinį pastarasis.

209) Ant 19 tos kuopos interpeliacijos, kodėl LSS. Referendum «I» tapo apskelbtas vien tik su pritarimu vienos kuopos — paaiškinta, kad nebuvo matoma jokių taisyklių, kur būtų reikalaujama žinomas skaitlius kuopų parėmimo įnešimo referendumui.

210) «Kovos» Adm. prisiuntė pareikalavimą, Centro Valdyba atšauktų P.K-to Tarimą 44, ir priegt tam buvo pasakyta, kad drauge su tuo pareikalavimu yra pridudama ir apiprekiavimas «Kovos» zecerių darbo vertės, bet tokio apiprekiavimo ten nesirado, todėl pareikalauta «Kovos» Administratoriaus, idant priduočiau dėl pasiuntimo komitetui.

211) Pranešus Adm., kad visį faktai linkui F.J.Bagočiaus apkaltinimo panaudojime S-gos turto, randasi pas STK. K-ją, pa-

reikalauta Adm., kad išreikalautų nuo STK.K-jos ir priduočiau C. Sekretoriui.

212) «Kovos» Adm. pasiūsta nurodymai ir pavyzdžiai reikalauja le spausdinimo «Mot. ir Soc.».

213) Pranešta «Kovos» Adm., kad Centro knygos turi būti pasiūstos į Bostoną C.K. Perž. K-jai dėl peržiūrėjimo. Apie tą dalyką teipgi pranešta ir C.K.P.K-jai.

N.Y. City 14, VII, 10. LSS. Centro sekr. Aug. Purvis

Pildančiojo Komiteto Tarimas N 39.

P.K-tui: IV Rajono 14-toji konferencija, laikyta Newark, N.J. Vasario 20, 1910m. reikalauja, kad P.K-tas:

Išreikalautų nuo «Kovos» Administratoriaus liūdijančius faktus, kad buvusis «Kovos» Administratorius, tuluose atvėjuose panaudojo «Kovos» ar S-gos turtą įgijimui sau turtų *)

LSS. IV Rajono Organiz. A. Unguraitis.

Pilnai sutinkame su šiuo įnešimu.

New York 26 V 10.

E.Pittsburg, Pa. 1
Baltimore, Md. 2 VI, 10.

LSS P K-tas

{ M. M. Račiūtė,
B. K. Kondratavičius
P. Grinius

L.S.S. Centro Sekretorius Aug. Purvis.

N.Y. City, 12, VII, '10.

Pildančiojo Komiteto Tarimas N 48.

88-ta kuopa [įnešimą pagal P.K. nut. sutrumpinu. A.P-vis.] reikalauja, idant P.K-tas paaiškintų visuomenei: 1) Kaip apmokami «Kovos» apgarsinimai ir 2) Kur tie pinigai už apgarsinimus, kad jų taip mažai pakvituojama «Kovoje».

88 kp. Komitetas:

Organiz. L. Verbliugevyčiūš,
Sekretorius K. Kašeta,
Iždininkas J. Gilius.

Kadangi šis dalykas rišasi vien su Sąjungos finansiniais dalykais, todėl tą teiksis paaiškinti Sąjungos Turtų Kontr. Komisija, kurios pareiga yra S-gos finansinius dalykus prižiūrėti.

NB. Pareikalavimą talpinti organe sutrumpintą — be pavyzdžio ir prisegtų laiškų kopijų.

New York, N.Y., 17, VI, '10.

E. Pittsburg, Pa. 20, VI, 10.
Baltimore, Md. 27, VI, 10.

LSS P. K-tas

{ M. M. Račiūtė,
B. K. Kondratavičius
P. Grinius

LSS Centro Sekr. Aug. Purvis.

New York City, 14, VII, '10.

Pildančiojo Komiteto Tarimas N 49.

Ant «Kovos» Administratoriaus: a) pranešimo,*) kad nesulaukdamas atsakymo nuo P.K-to linkui «Mot. ir Soc.» spausdinimo darbą jau pradėjęs, statant veikalą 10 pt. raidėms ir formatą teksto 25x40 emsų ir b) užklauso, kas atliks korektavimą to veikalui, nes Adm. dėlei stokos laiko tą negali atlikti, — P.K-tas nutarė sekančiai:

«Administratoriaus pranešimą linkui «Mot. ir Soc.» iš Berželio 17-tos atidėti iki Centr. Komitetų konferencijai. Prieg tam patėmijame Administratoriui, kad reikalaujant patarimų ir nurodymų iš P.K-to jis nedirbtų tą patį dalyką saurankiškai, be komiteto nurodymų, kaip kad pav. šiame dalyke. Dėl informacijų linkui «Mot. ir Soc.» krepšiai į P.K-tą berželio 2 d., o berželio 17 d. pranešė,

*) Šis dalykas, kaip ir V.K to Ref. 10 tapo suvėlnti iš tos priežasties, kad dingo pirmą sykį, June 15, pasiūsta kopija šio tarimo į „Kovą“.

*) Patį pranešimą išleisti negarsinu, kadangi jis bus dar svarstomas ir tariamas ir tuomet reikės jis išleisti patalpti.

jog jau darbą pradėjęs, nors gerai žino, kiek dalykas reikalauja laiko aptarimui ir suvaikšiojimui krasa.

N.Y. City, 1, VII, '10.

East Pittsburg, Pa., 4 VII, 10
Baltimore, Md. 5, VII, '10.

L.S.S. P.K-as

{ M. M. Račiūtė
B. K. Kondratavičius
P. Grinius

N.Y. City, 14, VII, 10.

LSS. Centro Sekr. A. Purvis.

V. K-to Referendumas Nr. 10.

Buvusioji STK. K-ja jau paliovė veikusi (priežasčių neminėsiu). Todėl 1-ma kuopa per mėnesinį susirinkimą išrinko į S. T.K. Komisiją naujus draugus: A. Bernotą, J. Skuodžių, M. Zdanauką.

Philad., Pa. 28 IV, 10. LSS. 1 kp. sekr. J. Juodžiukynas.

Užtvirtinant 1-mos kuopos išrinktą STK.K-ją, V.K-tas nubalsavo sekančiai:

J. Skuodžius už 6 balsai; prieš —

M. Zdanaukas už 6 balsai; prieš —

A. Bernotas už 1 balsas; prieš 5 balsai.

Reiškia: J. Skuodžius ir M. Zdanaukas užtvirtinti, o A. Bernotas atmetas. Todėl 1-ma kuopa teiksis išrinkti į drg. A. Bernoto vietą kitą draugą.

Passaic, N.J. 11 IV, 10.

V.K-to Sek. J. K. Gilius.

New York City 12 VII, 10.*)

LSS. Centro Sekretorius A. Purvis.

V.K-to Referendumas No. 13.

V.K-tui. Įnešu, kad kuopų sekretoriai surinktų nuo kuopų narių žinias, kokius laikraščius kuopos nariai prenumeruoja ir kiek egzempliorių iš viso kuopos nariai gauna kiekvieno laikraščio (pav.: NN kuopa prenumeruoja «Vienybės Liet.» 00 egz., «Lietuvos» 00 egz. ir tt.). Kuopų sekretoriai surinkę žinias turi pasiūsti Centro Sekretoriui, kuris pagarsins organe abeloną statistiką.

Savo įnešimą motyvuojau tuomi, kad iš tokios statistikos mes patirsime 1) mūsų dvasiškas spėkas, 2) dažinosim kiek mes medžiagiškai prisidedam prie palaikymo priešingų mūsų principams raštų.

I Rajono V.K-to narys J. Pruselaitis.

Šis įnešimas perėjo per V.K-tą, prie ko sekanti patarimai tapo pridėti:

- kiek yra kuopoje vartojančių anglišką kalbą,
- kiek vartojančių anglišką literatūrą,
- kiek yra turinčių pirmas pilietiškas popieras,
- kiek turinčių pilnas pilietiškas popieras,
- blankas statistikai ir paaiškinimus kuopoms turi parūpinti P.K-tas.
- Statistikos sutvarkymu turi užsiimti Referendumų Tvarkymo komisija.

Geistina taipgi būtų žinoti, kiek yra sąjungiečių skaitančių kitose kalbose literatūrą pav.: rusų, lenkų, vokiečių ir tt.

Įnešimas tapo priimtas su patarimais 5 balsais prieš 1 b.

Passaic, N.J. 10, VII, 10.

V.K-to Sekr. J. K. Gilius.

New York, 13, VII, 10.

L. S. S. Centro sekretorius Aug. Purvis.

V. K-to Referendumas Nr. 14.

V.K-tui: (Įnešimas sutrumpintas. — A.P-vis.) Idant būtų galima pasekmingai vesti S-goje agitaciją ir skleisti klėsinį susi-

*) Šis dalykas suvėlnto iš tos priežasties, kad pirmiau [June 15, 10m.] pasiūsta kopija šio referendumo „Kovą“ drauge su P.K to Tar. 39 ir V.K to Refer. 11, nežiną, kokiu ta stebėklingu būdu kasžin kur dingo drauge su P.K to Tar. 39, nežinrnt ant to, kad buvo vienas me konverte su V.K. Ref. 11, kurį Redakcija aplaškė!

C. Sekr. A. Purvis.

pratią, tai reikalinga tas darbas šiaip sistematizuoti: 1) Kuopose turi būt rengiama paciui: a) referatai įvairiose tēmose ir b) diskusijos įvairiuose klausimuose; 2) kuopos kiekvieną mėnesį turi raportuoti apie skaitytus referatus ir laikytas diskusijas Centro Sekretoriui, arba tam-tikram komitetui, kuris turėdamas ant rankų raportą, iš ko matydamas kas kiekvienai kuopai yra reikalinga, surengia dėl kiekvienos kuopos kitam mėnesiui eilę referatų ir klausimų diskusavimui; 3) pas Centro Sekretorių ar tam-tikrą komitetą turi rasti surašas referentų ir referatų tēmų; 4) dėl propagandistų turi būt išdirbti tam-tikri konspektai referatų (Pagal V Suvažiavimo Protokolo referendume priimtą nutarimą, tai tą turi atlikti Literatūros K-tas. — A.Purvis).

Su draugiškais ir soc. sveikinimais A. Baranauckas.

Šis įnešimas perėjo per V.K-tą ir tapo atmetas su 6 balsais t. y. vienbalsiai iš priežasties, kad panašiai nutarta V.K-to Ref. 17, 1909 metų ir V Suvažiavimo, o raportas išduot C. Sekretoriui nėra reikalinga, kadangi agitaciją veda rajonai, tad ir žino, kas to rajono kuopoms yra reikalinga.

V.K-tas reikalauja, kad Lit. K-tas veiktų pagal V Suvažiavimo ir V.K-to Referendumą 17, 1909 metų.

Passaic, N.J. 10 VII, 10. V.K-to Sekr. J.K.Gilius.

LSS. Centro Sekretorius A.Purvis.

New York City. 13, VII. 10.

V.K-to Referendumas N 15.

V.K-tui: 52 ra kuopa savo mėnesiniame susirinkime apsvačius nutarė įnešti į V.K-tą sekantį įnešimą:

LSS. Turtų Kontrolės Komisija rezignuojant turi priduoti motyvus. Taipgi jei tik dalis jos rezignuoja, irgi turi priduoti motyvus nurodant priežastį rezignacijos.

N.Y. City, LSS 52 os kp. K-tas { Org. A. Purvis
Prot. Rašt. P.J. Beliauckas
Turto Rašt. M.M. Račiute
Iždininkas M. Kičas

Įnešimas perėjo per V.K-tą ir su 6 balsais (vienbalsiai) tapo priimtas.

Passaic, N.J. 10 VII, 10. V.K-to Sekr. J.K.Gilius.

LSS Centro Sekr. Aug. Purvis.

New York City, 10, VII, '10.

Ar tai ištikro C.K-tų konferencija neatueš naudos?

Drg. J.B.Smelstorius savo «Linkui V.K-to Ref. N 16», «Kovos» 29 nr., su ypatingu pasistengimu bando įkalbėti ypatingą dalyką — būtent referendumas linkui sušaukimo C.K-tų konferencijos, yra nelegališku, nes tame referendume nedalyvavę visi V.K-to nariai, bet tik «šeši», nežiūrint ant to, kad tame refer. dalyvavo septyni nariai, vienok Smelstorius kalba apie šešius, o tą, kuris balsavo prieš P.K-to iniciatyvą, Sm. visai neskaito už dalyvavusių. Smelstoriumi teipgi neapeina tas faktas, kiek ištikrųjų yra V.K. narių, kurie dalyvauja referendumuose, bet tik kalba kad nevisi. Dėl išvengimo visų tolesnių aiškinimų, turiu patarti Sm. peržvelgti visus šių metų V.K. referendumus, tuomet matomai patėmys, kad 16 ame dalyvavo daugiau, negu nekuriuose kituose referendumuose. Aišku, kad tie faktai neapėjo Smelstoriumi. Jeigu būtų apėję, tai jis būtų daug didesnę triukšmą pakėlęs, kuomet šešiais bei penkiais balsais V.K-tas tarė įvairiuose klausimuose. Bet Sm. apie tai tylėjo, nes viskas buvo tvarkoje ir dalyvavo referendume visi. Bet kuomet eina kalba apie C.K-tų konferenciją, kuri yra neišvengtina dėl daugelio neatidedamų dalykų išrišimo ir sutvarkymo iškilusių nesusipratimų Administracijoje, tuomet Sm. rauda visokias priekabas, idant kokiū-nors būdu nukreipti konferencijos įvykimą. Juk kiekvienas pamena, kuomet ėjo kalba apie šiome-

tinį VI Suvažiavimą, tuomet Smelstorius taipgi priešinosi, ir būdamas redaktoriumi parašydavo savo oponentų [kurie palaikydavo suvažiavimo reikalingumą] straipsniuose kitą nuo savęs. Iš viso to išcina, kad Sm. nerūpi S-gos dalykų sutvarkymas ir ištobulinimas; bet apimtas baimės nuo bent kokio-nors dalyko visapusiško apsvaistymo ir iškėlimo tikroji šviesoje priešinosi kaip suvažiavimui, taip C.K-tų konferencijai, nes vienas ir kitas beabejo paims tūlus dalykus ant visapusiško apsvaistymo, — o to tik ir bijoma, ir iš to tai tik surandama nelegališkumai ir t. p.

Jei redaktorius ir administratorius norės dalyvauti, tai galės, nes konferencija mažiausiai tęsis dvi dieni, o antra diena pripuola nedėldienis, tai jie abu bus liuosi ir galės pribūti.

O jau baimė, kad pasidarys iškaščiai, visai nėra išteisinama. Jei kitos politiškos partijos taipgi žiūrėtų daugiau į pinigus, negu į ištobulinimą organizacijos, tuomet jos liktų vien tik siauro egoizmo pasėtojomis, o ne plačios liaudies vadovais.

A. Purvis.

Atsakymas A.Purviui.

Susivažiavimui J.B.Smelstorius priešingas buvo dėlto, kad buvo priešingais didžiūma, nematanti tuo laiku taip svarbių reikalų, dėl kurių reiktų iš sąjungos išdo pasemti lėšas, o tas izdas neperturtingiausias.

C.K. konferencijos sušaukimui į New Yorką J.B. Smelstorius priešingas, bet reikalauja, kad ji būtų Philadelphiajoje. Dėlko Purvis visai nepamąsto, jam pakanka tik įtarti šiokiu ar tokiu tą sąjungos grioviką J.B.Smelstorių, kuomet, rodosi, aiškiai gali matyti, kokias geras pasekmes sąjungai turi komitetų tarimai nuošalių, tikro dalykų stovio nežinant, tariami, kuriais prigūsti «K» numeriai, kaip ir C.Sekr. po kiek sykių kartojomų pranešimų.

Idant tokie darbai, kurie sąjungai lėšuoja nebūtų bergždžiais ir be reališkų pasekmių, tasai J.B.Smelstorius ir reikalauja, idant būtų C.K. konferencija ne nuošalių, kur nebus galima žinoti tikro tūlų dalykų stovio.

Taigi tame ir yra J.B.Smelstoriaus baimė ir egoizmas, tik ne linkui jo ypotos bei ko kito, ką A.Purvis bando įtarti.

Gal reikės pasakyti ir daugiau, bet šiuo kartu tiek tik.

J. B. Smelstorius.

Musu C. Komiteto tarimai.

Ištikrųjų nieks nepasakytų, kad mūsų P. Komitetas mažai veikia. Dagi kaip daug veikia, tik tas veikimas nevisados turi geras pasekmes. Pavyzdžiui P. K. tarimas 44 «Kovos» N 27, išvelka aikšten nebutus daiktus ir leidžia mūsų idėjos priešams taip pat kartoti nesuomones, o sykiu silpninti organizacijos įtekmę visuomenėj. P. K. visai nežinodamas dalykų stovio, visai nežinodamas, kad «Kovos» zeceriai išskyrus A. Bernotą yra toj profesijoje mokiniai, ypač tie, kurie da nuovokos apie drukorystę neturi, remdamiesi gal tuo, kad socialistai niekina kapitalistišką surėdymą, ir jie reikalaujami tokių darbo sąlygų, kokios jokiū budu nėra galimos šiandieniniam surėdyme, pradėjo «Dagiuose» ir kitur šmeižti administratorių provokatoriškū budu. Sakau šmeižti, nes neteko girdėti «Kovos» spaustuvėje žodžio «von» bei pastebėti «nežmoniškumų» ir «veidmainiškumų»; kas nebutų administratorium, turi žiūrėti, kad darbo išnašumas bent mokamą lagą atlygintų, kitaip spaustuvė turi nusibankrutinti.

Ir taip mūsų komitetai nežinodami tikro dalykų stovio

ras reikalauja
Rašute
Kondratavičius
rinis
A. Purvis.
asčių neminė
išrinko į S.
džių, M.Zda
uodžiukymas.
V.K-tas nu
ti, o A. Berno
dr. A. Bernoto
I. K. Gilius.
A. Purvis.
ktų nuo kuopų
renumeruoja ir
vieno laikraščio
00 egz., «Lietu
nias turi pasū
ą statistiką.
statistikos mė
im kiek mėš me
ūšų principams
Pruselaitis.
ti patarimai ta
bą,
as,
is turi parūpinti
endumų Tvarky
iečių skaitančių
ių ir tt.
prieš 1 b.
J. K. Gilius.
Aug. Purvis.
is.) Idant būtų
sti klėsinį susi
15, 10m.] paslyta kopi
r. 11, nežina, kokiu tal
t ant to, kad buvo viena
C. Sekr. A. Purvis.

skelbia pranešimus, su kuriais nesutika net dirbanti «Kovos» spaustuvėj savo amatą suprantanti zeceriai, kurie pasirašė po pranešimu griežčiau dėl to, kad laikyti tarpe savęs «zeceriską vienybę». Jeigu komitetas turi spręsti spaustuvės dalykuose, tai ištikrųjų administratorius nėra reikalingas, o sprendžiant nuošaliai, pasirodo tokios nesuomonės, kad reik rausi iš gėdos. Bet pasekmės tokių sprendimų gana kenksmingos pačiai organizacijai, kuomet laikraščiai tuos sprendimus pradeda aiškinti su nuosavais komentoriais, darant tikrą diskreditavimą.

Kadangi šiandien rankų darbas negali išturėti mašininės konkurencijos, ar galima stebėtis, kad darbininkai turi skųsties. Pagalios «Kovos» zeceriai gauna unijisto mokesį, o net ir didesnį nes mokama nuo 1000 emsų po 45c, kuomet unijistai gauna tik 40c. už 10 point. «Kovos» zecerių skundo inicijatariais, kaip sakiau, buvo tik žmonės, kurie drukoriško darbo nesupranta, nes vos pradėję mokytis raides rinkti, bet komitetas neištyręs dalyko, viešai skelbia «skundą». Todėl kuo pavadinti tokius komiteto darbus? Komitetas pradeda kištis visai ne į savo pareigų dalykus ir tokiu būdu griauja tvarką.

«Kovos» Administracija.

J. G.—AS.

TU DAR GYVĖSI...

(NOVELLE.)

(Pabaiga.)

Jis atsiminė tą baisią neteisybę, tą begailestingą Onutės pasielgimą su juo, kada jis parvažiavęs iš New Yorko ėjo ją atlankyti.

Jis nuėjo atlankyti ją, bet jos nebuvo namie. Negalėdamas sulaukti išėjo. Už durų susitiko pareinančią Onutę. Labai nudžiugęs, širdingai ir meiliai pasveikino ją ir tuojaus užklausė keletą klausimų, bet ji pusiau tik atsakius pasakė: «Iškite sveikas» ir užtrenkdama po jo nosę duris pranyko. Jis manė čion su ją pasikalbėti ir dabar stovėjo kaip stabas prieš duris, nesuprasdamas, kas tai atsitiko ir žiūrėjo į ją. Manė vytiš paskui ją, bet truputį atsipeikėjęs, kada į jį prabilo samilystė, pasijuto labai įžeistu ir dantis sukandęs nuėjo šalin. Tas buvo, kaip jis dabar atmena, pirmoj dienoj jo parvažiavimo iš New Yorko, o antroj dienoj jis dasizinojo, jog ji išteka už Balzario. Ta žinia kaip audra nukrito ant jo galvos ir sunaikino visą jo linksmumo būdą, jo viltį ir tikslą gyvenimui. Pradžioj jis norėjo bėgti pas Onutę, pulti jai po kojų, verkkti, maldauti, žadėti galą sau pasidaryti... Bet paskui jis vėl pripažino tat silpnumą dvasios. Tai manė vėl jis savo karzygiškumą jai parodyti ir tuo sugrąžinti ją sau. Jis gėidė: kad taip pasidarytų gaisras jų namuose; su koku narsumu jis pulė ją gelbėti. Ar kad vėl kas ją užpultų, o jis butinai parodytų savo narsumą... Bet nieko panašaus neatsitiko, jis matė ją tik syki ir nors jis plėtė savo akis į jos pusę, bėt ji net nenorėjo nė pažiūrėti į jį.

Paskiaus gi liko Balraziene; Jonui ji žuvo ir jis norėjo net atmintį jos išvyti iš savo galvos.

Tais atsiminimais užimtas nepasijuto, kaip išėjo ant ežero kranto. Jis jautėsi didžiai pavargusiu ir apsilpusiu ir mašinališkai atsisėdo ant augštos uolos prie pat vandenio.

Ežeras apšviestas žiburiais, slankiojančių į šian ir ten gerlaivių savo slaptinga tyła ir neapmatomu platumu, galėjo iššaukti tame laike ne pas vieną poetiškas ir gražias svojones, bet Jonas gėrėtis ežero grožiu nebuvo linkęs ir žiūrėjo tik į statumą uolos ir į besidaužančias į ją vilnis. Jis mąstė, jog ten, tose vilnise, jis tikrai galėtų laimę rasti; jog tos tamsios vilnijs tikrai galėtų jo skausmus atimti. Tos vilnijs juk neat-sisakytų jam patarnauti; jos būtų ant tiek geros ir meiliai priimtų jį į savo globą ir savo švelniu šaltu kunu, uždengtų ir paslėptų jį nuo visų gyvenimo sunkumų ir audrų. Jis drąsino save minčia, jog tik pora abejojimo sekundų ir meiluzės vilnijs atliks savo darbą ir padarys galą jo vargams ir sopoliams.

«Drąsiai prie laimės!» Išsiveržia balsas iš pat gilumos jo pergeltos krutinės ir buvo jis jau besistojęs, kaip staiga iš kur tai prie pakraščio priplaukė valtis. Jonas susilaikė ir, nenorėdamas susitikti su valtininkais, pasuko atgal nuo ežero. Paėjęs keletą žingsnių, vienok apsisotojo ir manė beveik grįžti atgal prie ežero, tik tuo pačiu tarpu paputęs smarkešnis nuo ežero vėjas ir numetė jam skrybėlę. Jis instinkto spiriamas, puolėsi ją vyti, nes vėjas ją riedino per žemę. Kada jis ją sugavo, jis jautė kokį tai gamtišką smagumą ir užsigandėdiniimą. Čia jam staiga blikstelėjo galvoj mislis ir apšvietė kitokia šviesa jo gyvenimo heroskopus. Jis mąstė, jog gal ir Onutė būtų iš jo neišsprukusi, kaip kad dabar skrybėlė, jeigu jis ją būtų bandęs nutverti atgal... Jau pas jį atsirado vėl naujas geismas: dar grumties, dar vargti ir dar bandyti. Jis nusprendė stengtis pamatyti Onutę, ji toksai neapsakomas geismas suėmė pamatyti dar nors sykį melsvas Onutės akeles, pasidalinti su ją savo liudėjimu, savo apsiniaukusiomis mintimis ir sielos troškimais. Ir jis dideliais žingsniais traukė atgal į miestą, kur nusprendė tuojaus parašyti jai laišką ir išdėstyti visą tą, kas su juo dedasi, prašyti jos paskirti jam pasimatymą, katras gal bus paskutinių.

Sugrįžęs mamon, ėmėsi už rašymo laiško. Muzikė gi dar tebegriežė ir veselninkai tebeužė, bet Jonas, uždegtas idėja išaukti Onutės pasigailėjimą, jos negirdėjo, jis tvėrė iš žodžių rinkinius galingus sakinius, katrie turėjo pajudinti kietą jos širdį ir užtikrinti jam užuojautą.

Visi tebesi, kas su Jonu pasidarė, nes apsikuto, apsikirpo, apsirengė švariai ir su skoniu. Visi jo namiškiai žiūrėjo ir stebėjosi. Kai—kurie tuojaus užklausė, ar neišsirengęs jis esąs ant sutuoktvių tiktai? Jonas jiems neatakinėjo ir paėmęs iš šeimnininkės raktą išėjo į gatvę. Ant gatvės jis išsitraukė laišką, kurį gavęs buvo nuo Onutės ir pažiūrėjo vardą gatvės ir namo numerį, traukė linkui jos namų, nes jinai kvietė jį į savo namus.

Balzarį gyventa netoliausiai, tat Jonas veikia priėjo jų gyvenimo vietą. Čia jį apėmė neramumas: jis lyg ko tai bijojo, lyg kas tai fatališkas ir svarbus turėjo čion atsitikti. Jis jau ką—tik nesigailėjo, kam jis dar tąs bereikalingas kanky-

ėjo ant eze-
pusiu ir ma-
enio.

į šian ir ten
umu, galėjo
as svojones,
žiūrėjo tik į
mąstė, jog
tos tamsios
is juk neat-
meiliai pri-
uždengtų ir
į. Jis dra-
ir meiluzės
ms ir sopu-

pat gilumos
up staiga iš
susilaikė ir,
gal nuo eze-
ianė beveik
smarkesnis
stinkto spi-
mę. Kada
ą ir užsiga-
ir apšvietė
š, jog gal ir
trybėlė, jei-
atsirado vel
ndyti. Jis
eapsakomas
lsvas Onu-
o apsiniau-
eliais žinga-
parašyti jai
yti jos pas-

Muzikė gi
degtas idė-
tvėrė iš žo-
judinti kie-

ito, apsikir-
kiai žiūrėjo
sirengęs jis
ėjo ir paė-
vės jis išsi-
žiūrėjo var-
š, nes jinai

ai priėjo jų
ko tai bi-
sitikti. Jis
gas kanky-

nes sumanė. Jis žinojo, jog kada tai Onutė turėjo link jo šiokius-tokius šiltesnius jausmus, bet per jo nerangumą ir kai-kuriąs gyvenimo aplinkybes, jis viską pas ją prarado, nors ir galėjo laimėti. Drebančia ranka patraukė varpelį. Įleido jį patsai Balzaris. Su Balzariu jie buvo pusėtinai pažįstami ir kada šis užkariavo Onutę, Jonas buvo net kitame mieste, tai tarpe jų jokių blogų nuožvalgų ir nedraugiškumų nebuvo. Balzaris vargiai žinojo apie pirmiau buvusius ryšius tarpe jo Onutės ir Jono, todėl Balzaris Joną sutiko svečmei liai ir veikia tarpe jų pasidėjo kalba linkui bėgančių klausimų. Kada Jonas apžvalgė kambarį, tai pasirodė, jog Onutės nėsama ir jis įsmeigęs akis į langą, buvo pradėjęs galvoti, jog Onutė ir šį sykį bene bus sumaniusi jį įžeisti. Balzaris gi pasakojo, ką tai tokio, ką Jonas beveik nebegirdėjo. Tuo tarpu Onutė, kalba buvo šaliniame kambaryje, išgirdus jų kalbą slaptomis žiūrėjo į Joną. Ji peržiūrėjo jį nuo galvos ligi kojų ir ženklas gėrėjimosi pasirodė ant jos veido. Jonas dabar atrodė jai puikiu jaunikiu. Jo veidas buvo gražus, jo augš-ta kakta, tiesi nosis ir ypatingai meiliai sudėtos lupos taip ir prikėlė jos akis. Ji manė, kaip tai tokiam patogiam jauni-kaičiui leisti sutrumpinti gyvenimą ir jos jauną širdį suėmė pasigailėjimo jausmai, kuomet jos vyras pradėjo ją šaukti pri-imti svetį, nes jis patsai turįs iš namų išeiti su reikalais. Nenoromis, nedrąsiai ir lyg keno stumiama ji išėjo iš kambario ir saltai, vos dasilytėdama, padavė Jonui ranką. Ji dabar jausdamasi kalta, rodos, Jono bijojo. Balzaris veikia išėjo ir juodu pasiliko duvienu. Onutė suprasedama, jog kalba turės buti apie jos su juo buvusius santykius ir jos pasielgimą, vel-tui stengėsi paslėpti savo neramumą, kuris ją statė dar į nesmagesnį padėjimą. Neilgai mėščius tiesiog užklausė Jono, ką jis turįs jei pasakyti.

«O, prakeikimas!»— sušuko savyje Jonas ir atsistojo nuo kedės, sunėrė rankas ant krutinės ir sunkiai dvesuodamas, žer-ričiomis nuo susijudinimo akimis, rengėsi apreikšti jai savo nuosprendį, prakeikdamas tą valandą, kada jis Onutę sutiko.

Tame momente jis buvo neapsakomai puikus ir Onutė jautė su viduriniu širdies drebėjimu, jog nuo jo prie josėjo kokios tai nematomos rišančios sriovės, katros darė juos arti-mais ir trukc tik kokio tai pasikrutinimo, kad viskas tuojaus persimainytų. Jonas jai atrodė tokiu galingu, tokiu žavėjan-čiu... Ji nejučiomis priėjo prie jo, ištiesė linkui jo savo pilnas baltai—ružavas rankas ir tykai pratarė:

«Tu nori palikti mane, nori palikti!»

Jonas matė, kad jos veidas persimainė ir ant jo pasirodė koks tai begalinis gailėstis ir skausmas, nutvėrė ją už rankų ir prispaudė ją prie degančios savo krutinės. Ji neapriešino ir savo galvutę padėjo ant jo peties. Ji jautė, kaip jos kruti-nės gilumoj suskambėjo gilios stygos, sudrebino širdį, nuo artinimosi ko tai naujo, ligšiol dar neiştirto. Iš vidaus gi jai sakė balsas:— «Ką aš padariau su savimi, ką aš padariau!»... Ji užmišo apie viską ir prisiglaudė prie Jono krutinės; kok-sai tai švelnus skambėsis pripildė jos sielą, o krutinė jos augš-tai kilnojosi ir glaudėsi ji dar kiekiau prie Jono, prie to Jono, katrą jinai labai nuskriaudė, katram taip labai kalta.

Jonas jautė šilumą ir švelnumą jos kuno, jautė karštą jos kvėpavimą ant savo kaklo ir matė jos daile galvutę, susi-raičiusiais pluoštais stebuklingai puikių, auksu šviečiančių plaukų. Jis dabar troško išbučiuoti tą galvutę, išverkti ant jos tą, kas jį spaudė ir rasti susiramimą ir viltį.

Jis jautėsi laimingu, nors sykiu žinojo, kad ta laimė jam išplėsta... Tas momentas laimės greit prabėgo. Netikėtas gar-sas suardė tą daug reiškiantį momentą. Onutė pakėlė gal-vą ir pažiūrėjo Jonui į akis; nusigando ir paroudonavus kai-po nusikaltėlė greitai atsitraukė nuo jo. Ji akimirksnyje pa-brauke per plaukus rankomis ir, persitikrinus, kad šie tvar-koj, atsisėdo į kręšę. Nuo greitų judėjimų jinai dar labiau paraudo.

Vos tik ji atsisėdo, durys atsivėrė ir įėjo Balzaris. Jonas dar tebestovėjo... Balzaris atsistojo ties Onute, o ši, kad pridengti savo užraudusį veidą, išėmus nosinaite, pradėjo trinti nosį, jos akys, rodos, sakė:— «Kad tik jis nesuprastų, kad tik nesuprastų».

Apsimainęs keletu žodžių su Balzariu, Jonas rengėsi į namus. Balzaris nesuprasdamas tikslo jo atsilankymo, klausiančiai žiūrėjo, tai į pačią, tai į Joną, bet pačios akių jam ne pasisekė sugauti, nes ši žiūrėjo į sieną, o Jono akįse jis nieko negalėjo išskaityti.

Kada Jonas atsiveikinęs priėjo prie durų ir atsigrižo, kad dar sykį panerti savo žvilgėsi gilybėje Onutės akelių, ši įsmeigus į jį savo mėlsvas akis, dabar užsidegusios kokia tai nauja Jonui ugnią, tyliai, melodišku ir švelnučiu balseliu už-klausė:

— Tu dar gyvėsi!

Atsakymas sakė:

— Taip.

KĄ RASO LIETUVISKI LAIKRASCIAI.

«Draugas» Nr.27 rašo apie Shenandorio lietuvių parapij-os nesutikimus:

«Praeitą sekmanienį streikas pasiekė net ir mūsų lietu-viškąją šv. Jurgio bažnyčią: sustraikavo vargonininkas ir za-kristijonas su dviem savo vaikais—klapčiukais. Šis pastara-sis net hostijų mišioms nepaliko. Ir gerai padarė straikuo-dami, nes parodė aiškai keno yra prieteliais. Malonu buvo laikyti mišias, nes nuo chorų nebepludo triukšminga ir drąs-kauti ausis disharmonija, kurią buvome priversti girdėti, kol vargonininkavo p. Žemaitis, retkarčiais jam tepasisekdavo prisitaikinti prie vargonų; tai paims augščiau, negu reikia, o tankiausia, tai nedatraukdavo ir giedodavo pastoniu žemiau. Todėl nieko geresnio negalėjo padaryti, kaip tik atsisakyti nuo vietos, į kurią jis visai netiko.

Priežastis tų straikų tai «injunction», kurį antvyskupis drauge su kun. Kamisku, šv. Jurgio parapijos klebonu, užme-tė ant bažnyčios, kapinių ir parapijos įzd. Pasekmės to «injunction'o» štai kokios: komitetas nebegali daryti jokių kolektų, imti dešimtukus prie bažnyčios durų, pardavinėti lotų ant kapinių ir išleisti nors vieną centą iš parapijos įzdo;

nieks negali daryti susirinkimų parapijos salėje, be klebono pavėjimo. Dešimtųjų už įėjimą į bažnyčią, praeitą sekmdienį suvis neimta. Kolektavo bažnyčioje kunigas, viskas apsiėjo kuoramiausiai. Dauguma neklauso tų ponų, kurie atkalbinėja žmones, kad neieitų į bažnyčią, nes gerai suprant, kad streikas būtų ne prieš kunigus, bet prieš bažnyčios prisakymą, kurį jie da gerai atsimenta iš katekizmo ir kuris sako: «Mišių šventų, šventomis dienomis dievobaimingai ir priderančiai klausyti» (!!) Komiteto «katalikai» pildo kitokį savo popiežių prisakymą: «niekuomet šventadieniais neieit į bažnyčią ir neklausyk mišių, kol parapijoje nepaims viršų Tabaras su Dundzila»; bet tokių katalikų tik maziutė saujalė. Kunigai tik džiaugtis tegali, jei visi veidmainiai, kurie tiktai apsimeta katalikais, numes avies kailį ir nustos vaikščiojį į bažnyčią. Ligšiol antvyspupio ir kun. Kaminsko norėta ir stengtasi, kad komitetas geruoju nustotų «bosauti» parapijoje ir pavestų valdymą parapijos, kapinių ir izdo klebonui, kaito reikalauja antvyskupijos įstatymai, bet kur tau klausys antvyskupio tie, kurie susidėjo su bažnyčios priešais. Širdingiausias komiteto prietelis ir užtarėjas, tai Shenandoah'rio «Darbininkų Viltis», ta pati «D. V.», kuri negali atsigėrėti sliupo kalba, niekinančia tikėjimą, kuri talpina kalakutiškus protestus prieš tėvą Kazimierą, kapuciną, už tai, kad jis ragino žmones neskaityti bedieviškų ir socialistiškų knygų ir laikraščių. Su tuo bedievišku ir socialistišku laikraščeliu ir su jo pasekėjais susidėjęs komitetas, stoja į kovą prieš antvyskupį ir nė nemano klausyti jo įsakymų. Neliko tad kitokio kelio, kaip tik per teisumą priversti komitetą, kad nekištų nosies kur nereikia. Nors leaderai ir triubija po parapiją, kad komitetas pergalės, bet iš jų pasielgimo matyt, kad supranta gerai, jog teisme nieko nepeš. Nežinia kam įkinkė į komitetą dar keliolika vyrų; turbūt tik dėlto, kad pralaimėjus teis me, patiems išpultų mažesnė dalis užmokėti advokatui ir tiesmui iškaščius; juk visi komiteto sąnariai turės mokėti lygiai, todėl per daugumą jų, ant kiekvieno sąnario prisieis ne po daug. Bus auka nesantaikos ir puikybės dievaičiams, ant garbės ir šlovės poros Shenandoah saliuininkų.

Kun. V. Taškunas.

Tai yra žodžiai to, kuris esąs lietuviu, o kuris sykiu džiaugiasi, kad jo brolių lietuvių, vargdienių žmonelių sunkiai uždirbti skatikai patenka į svetimtaučio vyskupo kišeniu.

Viršatkartotas straipsnelis kunigo-lietuvio taipgi kuoaškiausiai parodo kuo yra mūsų dvasiškija, budama juodojo internacionalo dalim ir kam ji tarnauja.

Nesutikimai Shenandoario lietuvių parapijoje, kaip žinoma prasidėjo sykiu su perkėlimu iš tos parapijos seno, užsitarnavusio joje kunigo Abromaičio, kurį vyskupas Ryanas iškėlė į kitur, kad padaryti turtingoj Shenandorio parapijoj vietą kun. Milukui. Šį pastarąjį vienok pasisekė parapijai boikotu arba streiku išvaryti iš Shenandorio, bet vyskupas vietoj sugrąžinti šenandoriečiams-katalikams reikalaujamąjį kunigą Abromaitį, pasiuntė pasigarsėjęs visokios pažangos atkaklų priešą kun. Kaminskį.

Kaip paprastai buvo, šis kun. Kaminskis išsyk pasirodė avelėms labai malonus, leido parapijai turėti sau išrinktą komitetą, kuriam leido turėti šiokią-tokią teisę parapijos reikaluose. Bet ta tvarka neilgai buvo. Kun. Kaminskis pasijutęs sutvirtėjusiu parapijoje, tuojaus parodė savo galybę. Apreiškė, kad jis «vienas» yra parapijos valdytojas ir joks komitetas neturi tiesos kišti savo nosies į parapijos finansinių reikalų knygas, ir remdamasis vyskupo įgaliojimu, padarė save patvaldžiu parapijos valdonu, liepiančiu parapijonams tik mokėti pinigus, bet kaslink žinojimo, kur ir kokiams reikalams sumokamus pinigus kunigas deda— tai jau ne parapijonų dalykas. Apreiškė, kad parapijoje jis turįs absoliutišką valdžią ir kaip jis pasako, taip turi būti.

Toks apreiškimas kunigo, išsyk nustebino parapijonus ir negalėjo jie sau išsiaiškinti tos taip netikėtinos atmainos, bet atitokus iš nusistebėjimo, pradėta bruzdėti ir apreikšta kunigui, kad nė jam, nė vyskupui nelesių parapijoje įvykinti cariško absoliutizmo. Suprantama, kad, kaip paprastai buna, pirmiausiai dušių ganytojas iš sakyklos pradėjo svaidyt į dievuotas savo avelės perkunija, prakeiksmu, pravardžiavimu ir grasinimu pragaru, sykiu apreikšdamas, kad nė vienam neduosiąs išrišimo, jei priešysis pasidavimui jo ir vyskupo valiai.

Nors tų grumojimų, ypač gyvojo rožančiaus ir tam panašų bėdini tamsų išpažintojai nusigando, tačiau komitetas nesitraukė nuo savo teisių reikalavimo, ir priešingai kunigo norams bažnyčioje rinkdavo pinigus ir juos suskaitliuodavo.

Kunigėlis su vyskupu pamatė, kad grumojimų pragaru ir velniais nevysi parapijonai paiso, kad nieko negelbsti kunigo provokacija, idant sukelti brolyžudingas tarpe parapijonų muštynes, kurių vos kelias nežymias kunigui nusisekė sukelti, kunigas su vyskupu pamatė, kad parapijonys pradeda streiką, kas išnaudotojams ir yra baisiausiu, pareikalavo iš teismo «injunction» (drausmės), kad neleistų parapijos kamitetui rinkti bržnyčioje pinigus ir juos suskaityti, žodžiu, neleisti parapijonams žinoti, ką kunigas su parapijos sudėtais pinigais daro, nes tai kunigo ir vyskupo «business», o parapijonys neturi nieko prie pastatytos už jų kruvinus skatikus bažnyčios ir klebonijos, nes tai vyskupo nuosavybė, jų pareiga tik mokėti tos «vyskupo nuosavybės» užlaikymui ir klausyti, ką vyskupo bernas-klebonas jiems įsako.

Parapijonys teismo keliu nusprendė dar jieškoti savo teisių, bet ta priemonė, rodosi, taipgi bus nepasekminga, kadangi sykiu su užrašymu bažnyčios ant vyskupo vardo, parapijonys nustoja teisių vadinti ją savo nuosavybe, o vyskupas, kaip tiesotas savininkas savo nuosavybėj gali vesti tvarką, kokia jam patinka. Ir beabejo teismas tą pripažins.

Kad išsyk vyskupas su savo agentu kunigu, leido parapijonams išsirikti tvarkvedžius (komitetą) tai vien dėlto, kad pritraukti žmones ir užjungti juos į savo jaungą. Kad persitikrina, jog parapijoje užtvirtino sau vietą, tuomet kunigas nutraukia nuo savo veido narvę ir parodo kuo jis yra. Bet tada parapijonams pasirodo dalykai, kurie sako, kad nieko neturi ir aplėšti gali sau pykti ar eiti šalin.

Taip paprastai Romos katalikų dvasiškija elgiasi ypač

Amerikoje su visų tautų katalikais, darant iš jų tankiausiai laisvamanius, kurie atsimeta nuo draugijinio gyvenimo ir palieka nenaudėliais. Labai mažas nuosimtis iš tokių apsvilusių žmonių griebiasi kitokio draugijinio gyvenimo, kadangi reikia pastebėti, jog parapijas tveria, stato bažnyčias ir jas ati duoda vyskupams, o paskui negalėdami išturėti išnaudojimo, kelia riaušes tik katalikiška liaudis, tamsūs žmonės, kurie tikėdami savo ganytojų pasakomis ir prakeiksmams išvysto sąvyje neapykantą prie tų savo brolių, kurie sako, jog išganymo reikia įieškoti kur kitur negu Romos bažnyčioj, kad reikalinga yra kitokia religija ir tikėjimas, negu tikėjimas į pragarus ir nekaltus švenčiausių panelių prasidėjimus. Tokie tamsūs žmonės dėl neapykantos savo išnaudotojams kunigams, atsimeta nuo parapijų kaip nuo organizacijinio gyvenimo, liekasi tankiausiai individumais—nenaudėliais, kurių gyvenimo tikslu liekasi tik girtuokliavimas. O tokių žmonių, pasidėkavojant Romos bažnyčiai ir jos agentams musiškiems kunigėliams, mūsų visuomenėje jau nemaža turime.

Tokios tai pasekmės dvasiškijs darbų. O pasekmės tos liudnos! Tečiaus iš tų pasekmių džiaugiasi kunigija, džiaugiasi sykiu su kun. V. Taškunu per «Draugą», džiaugiasi, kad airišis išėmė teismo drausmę (injunction) ir parodo, jog triobos, kurias pastatė bėdini katalikai už savo kruvinu prakaitu įgytus skatikus—ne jų savastim yra!

Tačiaus tas džiaugsmas negal but tikru ir ilgu džiaugsmu išnaudotojams. Nors aptemdintus ir sufanatizuotus bėdinus katalikus bažnyčia ir stumia į gyvenimo paskandą, į demoralizaciją, bet nevisi tamsybėj pasilieka, numetę nuo savę bažnyčios jungą; yra žmonės, kurie stveriasi skaitymo viešiško mokslo knygų ir įgauną susipratimą.

Tokie žmonės bažnyčiai negeistini—pavojingi. Kad tą pavojų prašalinti, dvasiškoji vyriausybė nusprendė pasiųsti Amerikon lietuvių tarpan fanatiką «kapuciną», kad šis savo fanatizmu ir nepaprasta šmėkliška išveizda, bei krokodiliškomis ašaromis ir gąsdinimais patrauktų atgal mažai susipratčius «atsimėtėlius». Bet šis savo pamokslininkiškam užsidegime pasijrė pertoli. Nepakako jam iškeikti socialistus, jų raštus, visokius civilisacijos ir mokslo išradimus ir įgijimus, bet pradėjo keikti ir niekinti šios šalies valdžią už bedieviškumą ir už tat, kad bedieviams leidžia gyventi. Todėl šios šalies piliečiai tokių «dievo pasiuntinių» nenorėdami turėti tarp savę pareikalavo, kad arba but į beprotnamį uždarytas kaip sumišėlis, ar išsiųstas į dievotiškesnę negu Amerika Europą. Taigi ir «tėvui kapucinui» nenusisekė, nors kai—kur ypač keletą moterėlių pavyko jam užkrėsti protiška liga, kuo turbut taipgi džiaugiasi «Draugas» ir kun. V. Taškus, smerkdami priešai «Kapucino» pamoslus pakeltus protestus.

Džiaugkitės popiežijos bernai, kol sekasi jums apipainioti juodojo vampyro vortinkliais savo brolius—tamsiąją liaudį, bet neužmirškite, kad ta liaudis turės praregėti ir išvysti šviesą, pamatys kuo jūs jei buvote, tarnaudami savo pilvui ir romiškam carui tijaroj, neužmirškite, kad pas mus užsitarnavote tą patį atminimą, ką užsitarnavo kryžiočiai, krikštiję mūsų sentėvius kardais ir krauju, kad ir jus lietuvių gentkar-

tės panašiai turės atminti, kaip mes šiandien atmename senovės popiežijos tarnus. Gyvenimas nestovi ant vietos, neša su savim žmonių sisipratimą ir išsiluosavimą, ir to jokios popiežiškos enciklikos, prakeikiančios mokslą ir jokie kapuciniški pamokslai negali sustabdyti. Džiaugkitės, nes džiaugsmas jusų neilgas.

Korespondencijos.

Rašyti reikia visados tik juodu rašalu ir tik ant vienos pusės popieros, neperšviečiamos; viršuje palikti bent dvi eilutes neužrašytas. Žinios turi būt teisingos, paduotos teip, kaip atsitiko, be ilgų privadžiojimų ir pamokinių. Žinios iš darbininkų gyvenimo visados bus patalpiamos.

CAMBRIDGE, MASS. Darbai eina neblogai, bet per daugumą darbininkų, atsiranda ir bedarbių. Nors darbininko protas ir spēka, sutveria milžinišką mašineriją, ir pascato savo vietoj, o patsai eina iš dirbtuvės elgetauti.

Daugybė darbininku atplaukia į Bastoną iš įvairių kraštų, įieškodami geresnio pragyvenimo ir užlaikymo ilgesuiam laikui gyvasčio, bet aplesdami monarchistiškus savo gimtinius kraštus, patenka kapitalo nasruosna, nedaug ką laimėję šioj kapitalizmo vergijos šalyj.

Tik Rusijos intelegentijai yra naudinga Amerika; vieton ant kartuvių arba ištrėmimo Sibirā, ar kalėjiman, karuomenėn, tik tiems yra geras ir slaptinas urvas Amerika.

Kaslink apšvietos, tai pas mus nelabai žemai stovi, nors mūsų garsus teologas stengiasi visoms savo įiegoms palaikyti aklybę ir pavergti šimtus po savo «juodu skvernu», bet veltui, nedaug naudos lieka.

Nori čia pastatyt naują lietuvišką dievnamį, kuris, kaip jis skelbia, sieks sumos viso 30 tukstančių dolerių. Tai gi čia visai neatbutinas daiktas, nes kapitalas nelabai auga, nors visokiais budais skriaudžia savo silpnus parapijonus, rinkdami aukas, arba rengdami balius, fėrus, teatrus, šokius, gązdindamas pragaru ir prazuvimu dušių, kurie nesilankytų minėtuose parengimuose. Dabar, kaip girdėti, tai patįs parapijonai pradeda šiauštis, ir kai—kurie jau bando nuo kunigo atsiimti savo aukas. Sparčiai varant agitaciją prakalbomis ir per laik rašius korespondencijomis, kaip jau visuose laikraščiuose skamba iš mūsų garsaus miestelio, žmonės pradeda pažinti kunigo politiką.

Minėtas teologas nė vieno nedėldieno nepraleidžia užkabinęs tai socialistus, tai bedievius; bedieviais vadina visus apart parapijonų. Turbut nė Kazimieras, tėvas Kaucinas pas mus neatsilankys, nes mūsų Krasnickas duoda tokias pat lekcijas.

71 kuopos knygynui paaukavo: A. Atkočaitis \$3.00 ir F. Kazakevičienė \$3.00; už tuos \$6.00 nutarta praeitam kuopos susirinkime, parsitraukti iš «Kovos» adm. gerų lietuviškų moksliskų knygų, tarpe kurių ir Demskio «Inkviziciją» ir Šliupo «Tikyba ir mokslas».

CHICAGO, ILL. «Lietuvių Ratelio» svetainėj, pasta-ruoju laiku «Aušra» įrengė parodą jauno mūsų dailininko, Jono Šileikos. Lietuvių dailės parodos Amerikoje dar turi skaityties naujieną kaip ir patį dailininkai, todelei ir visuomenei apie juos žinoti nemažai bus žingeidu.

Aš neapsiimu spėti ant kiek ši paroda turės pasisekimą tarpe vietinių lietuvių, ar tai kiek ji duos pelno ar deficito «Aušrai»; tą tikiuosi, praneš patį rengėjai. Aš gi pasistengsiu tik perstatyti turinį parodos.

Parodoje yra įstatyta 40 paveikslų. Tarpe šių paveikslų yra 15 paveikslų «liuosos kompozicijos spalvų», 8 peizažai, 12 portretų ir 4 studijos nuo nuogų kunų, ir tarpe šitų 4, viena studija nuo nuogo vyro, o 3 nuogų moteriškių, nuo 2, stovint profiluje, o 1 stovint užpakaliu.

Išstatytojas, J. Šileika yra mokiniu «Chicagos Art Institute», tai ir visi jo paveikslai yra tik darbais mokinio ir mažai dalis iš jų nėra užbaigtais, (tokių, žinoma, nevertėjo išstatyti).

Penkiolikoje paveikslų «liuosos kompozicijos spalvų», jis bandė tik suderinti, suharmonizuoti, įvairias spalvas. Tuose paveiksluose ant teisingumo formų, ar tai ant naturalistikumo, neatkreipta visai atydos. Taip ant paveikslu «Adomas ir Jieva rojūje», Adomas su Jieva atrodo lyg su kirviu nutašyti. Tas pats ir kituose. Bet Šileika tame nekaltas, kadangi jis ant teisingumo ruožų formų, neatbojo ir bandė tik pratintis suderinti spalvas, kad šios savc parinkimų ir harmoniją darytų malonų įspūdį ant žiurinėio į paveikslą. Nekurius iš šitos rūšies paveikslų, jis bijodamas, kad spalvos nesipjautų, nutepė perdaug jau pilkai, perdaug vandeninės spalvos, kuone bespalviais.

Paveikslai peizažai, priguli visi beveik prie pirmų Šileikos studijų ir kaip matyt iš užvaidžių yra imti iš tikros gamtos, kaip tai nuo Hudson upės krantų ir Sogers Valparaiso ežero. Tarpe peizažų gana malonų įspūdį daro «ežerėlis». Bet gerai prisižiūrėjus vis gi pasirodo, jog atpieštas jis perdaug vienokia spalva. Gamtoje kiekvienas daiktas turi atskirą spalvą. Taip vienos rūšies medžių lapų spalva, diktokai jau skiriasi nuo spalvos kitos rūšies medžių. Pas Šileiką gi, stovintieji aplink ežerėlį medžiai, veik vienspalviai.

Geriaus išpildytai, tai tikrai, tik bus portretai. Tarpe šių kiekvieno atkankytojo atydą atkreipia «Darbininko portretas». Nekurie sako, kad paveikslu veidas perdaug raudonas, vienok visame kitame, jis bus gan pilningas. Neblogai nutepti ir kiti portretai, kaip tai: Davatka, Jaunas Tepliorius, Merginos profilus ir kiti... Kaip visų atsilankusiųjų pripažįstama, tai Šileikos gabumas portretuose, bet nekaip nepeizažuose.

Neusisekusiai nutepti nuogųjų paveikslai; jie viei išrodo moliniais, jie visi neapdirbti ir juose nematyt net pirmųjų reikalavimų ir taisyklių tepliorystės. Šiaip gi visuose paveiksluose, daugumai nesimeta į akis ypatingas gabumas, ar talentas artisto ir paveikslai pasirodo stovinčiais žemam laipsnyje dar iš pusės šiandieninės dailos.

Apgarsinimuose buvo minėta, jog busią išstatyti ir A.

Aleksandravičiaus paveikslai, bet aš jų neuztikau. Taip gi nesiranda garsintų reliefų «Kudirkos» ir «S. Daukanto».

Gal but kas kaltintų mane, kad aš negiedu liaudėsy J. Šileikai, bet tas nėra mano pareiga. Teisinga mano pareiga, taipgi ir visuomenei naudingas dalykas, tai perstatymas teisingos daiktų vertės ir stovio, o šiuom kart teisingo stovio mūsų dailos Chicagoje. Nuo liaudėsy, nė daila, nė tauta nekyla.

J. G—las.

SLA. 36-ta kupa laikė savo susirinkimą 10 d. liepos ir buvo nominavimas ant SLA. Centro sekretoriaus. Gauta daugiausia balsų kandidato drg. V. Mišeikos. Nors čikagiečiai intelegentai yra priešai socialitų, bet SLA. Centro sekretorių renka iš socialistų, turbūt negalejo išrast priežasties ant V. Mišeikos. Ant kiek man žinoma yra, drg. V. Mišeika priklauso prie LSS. 4-tos kuopo, prie «Aušros» draugystės dar net pirmininkas, ir prie SLA. Jis yra gerai susipažinęs su mokslu ir nevienpusiškas, toksai ant SLA. Centro sekretoriaus butų atsakantis.

B. K. K.

WALLINGFORD, CONN. Darbai eina gerai, pribusiam darbas gauti nėra sunku.

Įzemiausią rolę lošia LSS. kuopa, kuri pradėjo egzistuoti nuo pabaigos beželio; surengė apvaikščiojimą 1-mos gegužės, kaip girdėt, dabar yra regiamos paskaitos.

Tečiaus da ne viskas: vietinė LSS. kuopa mėnesiniame susirinkime nutarė išimti savo nariams pilietiškas popieras, nes iki šiol turėjo tik vieną pilietį, likusieji 7-ni neturėjo pilietišky popierų. Antrą nedėdienį liepos per rupestį vietinės kuopos, lapo išimtos pirmos popieros 4-riems nariams ir 1 pašaliniui draugui, o 1 padavė aplikaciją ant gavimo pilny pilietišky porierų.

Yra ir aptingusių draugų, kurie su taip svarbiu darbu atsiliko nuo savo draugų, tečiaus tas veltui, jei norės pildyti kuopos nutarimus, tai vėliausturė pasirupinti, kad ne pilnas, tai nors pirmutines, nes tam tikslui egzistuoja komitetas, kuris kiekvieną nenorintį privėrs prie taip svarbaus dalyko.

Patartume męs ir kitoms kuopoms, kad rinktų panašius komitetus ir nelaikytų nė vieno savo draugo be jokių pilietišky popierų, kad negalima pilny, tai nors pimutines, nes lai kas brangus bėga, kuris prabėgęs daugiau nesugrįž, o ateis laikas, kada bus labai svarbu ir reikalinga; norėsis paduoti savo balsus už save, ir už savo ateitį, o negalės, tada tokie žmonės graudžsis, tečiaus busu po laikui.

Praleidom vieną neseniai krizisą, žinome, koks tas pramonės krizis buvo sunkus dėl drabininkų klesos, vietomis labai apverktinas buvo.

Draugai, nepamirškite kad kitas krizis artinasi, artinasi milžiniškais žingsniais ir atneša milžiniškas pasekmes.

A. Ž.

KLAUDŲ ATITAISYMAS.

«Kovos» N28 pagarsinime III rajono maršruto pagarsinta: «Homestead — 20 d.», turi būti 24 diena.

Dėlei «Moteris ir Socijalizmas».

P. K—to Tarime 46 pasakyta, kad «knygos «Moteris ir Soc.» formatas turi būt $5\frac{1}{2} \times 8$ colius.» Nepasakyta, ar tekstas, ar pati knyga. Kas liudija, jog mūsų komitetam stoka supratimo panašiuose klusimuose. O vienok jie bando mokyt geriau žinančius ir da po grąša, kad be jų nurodymo nepradėt darbo. Matyt, kad komitetai neatsižvelgia ant to, jog tas darbas pradėtas jau treči metai, ir kad prenumeratoriai bombarduoja kasdien už neatidavimą jiems knygos; vienok komitetai priekabiauja ir jau pradėta darbą nori vėl sulaukyt. Ir siūnia savo juokingus nutarimus, kuriuos jokiū būdu pildyt negalima. Pasakyta « $5\frac{1}{2} \times 8$ colius». Kas, tekstas ar pati knyga? Galvok sau žmogus kad nori.

Todėl čionai žemiau, Sąjungiečių ir Komitetų žinios dėlei, patalpinu vieną originališką puslapį knygos «Moteris ir Socijalizmas», idant aiškiai matytumėt formatą, didumą raidžių ir tt. Podraug pranešu, jog pradėtas darbas eina žymiai pirmyn, tik griebkitės, draugai, karščiau prie darbo, pribūkit pagelbon tame sunkiame darbe.

«Kovos» Administracija.

— 30 —

šios gobtuvės buvo draudžiamos. Solonas įstatė taipgi, kad turtų savininkas, nepalikęs vaikų, neprivalo palikti savo turtus būtinai savo giminei, bet gali pasiskirti sau paveldėją, koks jam patiktų.

Męs matome: ne žmogus valdo nuosavybę, bet nuosavybė valdo žmogų ir viešpatauja ant jo.

Privatiškas nuosavybės viešpatavimas pavergė moterį vyrui. Prasadėjo laikas moterų pažeminimo.

Matriarchato pripažinimas—tai komunizmas, visų lygybė; patriarchato pasirodymas — tai privatiškos nuosavybės viešpatavimas ir, drauge su tuo, moterų pažeminimas bei pavergimas.

Tą suprato ir konservatyvas Arisrophanas, kuris savo komedijoje: «Tautiškas moterų lavinimas» prileidžia moteris prie viešpatavimo valstybėje ir įveda komunizmą; idant diskredituoti [moteris] jisai parodo komunizmą juokingiausioje išveizdoje.

Kaip atsibuvo toji didelė permaina kiekviename atskiriame atvėjyje—sunku nurodyti, bet ta *pirma didžioji revoliucija*, atsiėmusi žmonijos gyvenime, įsikūnyjo ne vienu sykiu ir, žinoma, ne visur pas senovės kultūriškas tautas vienodu būdu. Graikijoje nauja tvarka įsikūnijo visųpirmu Atėnuose.

Fridrikis Engelsas mano, kad ta didi permaina atsiėbuvo visa ramiai ir, kad po tam, kada jau įsikūnijo visos naujų teisių sąlygos, reikėjo tik genčių balsavimo, kad vieton matriarchato įvesti patriarchatą. O Bachovenas, sulyg senovės raštininkų, sprendžia, kad moters labai priešinosi tai socijališkai permainai. Ypač tą galima užmatyti sagose apie amazonių karalystę, kurią sutinkame Rytų ir Arijos istorijoje, ir ką galima rasti Amerikoje ir Chinuose; jisai permato, kad moters tikrai priešinosi naujos tvarkos įvedimui.

Vienkart su įvedimu vyrų viešpatavimo moters nustojo savo padėjimo bendrijų įstaigose, jos liko prašalintos iš posėdžių bei tarybų ir nustojo savo svarbios įtekmės. Vyras reikalauja nuo moters ištikimybės, vienok patsai nėra ištikimas; jei jinai peržengia ištikimybę, ji papildo sunkiausią apgavystę, kurią tik ir gali papildyti naujos tvarkos pilietis; jinai atneša į savo namus svetimus vaikus, jo turtų paveldėjus, todėl tad pas visas senovės tautas ištikimybės peržengimas buvo baudžiamas mirtimi arba vergija.

Nors moters prarado savo pirmininkaujančią įtekmę, vienok tikėjimiškos apeigos, kurios rišasi su ana sena tvarka, ilgai dai viešpatavo, bet jau nustojo savo įtekmingos ant žmonių reikšmės. Tik mūsų laikuose pradėdama tyrinėti ta senovės apeigų reikšmė. Taip Graikijoje ilgai buvo užsilaikęs paprotys, pagal kurį moters kreipėsi prie deivių. Kas metai buvo apvaikščiojama šventė Tesma-

Pranešimas.

Garbus draugel Šiuomi prisiunčių 1 dol. kaip skolą už 5 mėnesius, t. y., Kovą, Balandį, Gegužį, Beželį ir Liepos š. m. Ir 1 dol. kaip prenumeratą už «Laisvosios Dvasios Dainas», kurios kaip ti išeis iš po spaudos, malonėsit man prisiūsti, kaip esat žadėję du egzemplioriu už 1 dol.

Taip gi meldžiu «Kovos» man daugiau nesituntinti, iš LSS: išstojau, nes nematau naudos iš to, kad priguliu «Kova» gana brangiai atsieina, o naudos mažai, nes apart J. B. S. straipsnių, daugiau beveik nieko nėra. Labiausia mus «Kovos» skaitytojus suerzina tie LSS. C. Sekretoriaus pranešimai, kurie kiekviename numerjė yra giedami, vis tie patis, it nuopodžių pasaka. Viso gero velyjanti, jumis ir LSS.

Magdė G. Paukščiūtė.

Pranešimas.

Organizuojatisis Chicagos Lietuvių Skyrius, Socialist Party, (Lithuanian Branch of S. P.), turės savo mitingą subatoj 23 July, Northwestern University Settlement, 1400 Augusta St., kertė Milwaukee Ave. ir Noble St., 8-tą val. vakare.

Taigi, kam nebaisus socializmas ir kam rūpi rytojaus gerovė ir nuskriaustųjų pakėlimas, malonėkite atsilankyti kuoskaitligiausiai. Užkvičia komitetas.

A. Karalius.

Atyda Scranton LSS. 2-ros kuopos drugrms.

Liepos 24 d. 2-rą val. po pietų, ant viršaus salės Auditorium Rumas 22-ras ant Providence, atsiėbus pusmetinis susirinkimas. Meldžiu visus draugus atsilankyti į minėtą vietą, nes turime daug reikalų apsvarstymui.

Org. F. Raudonaitis.

50,000

KNYGU

Vysai Dykai Del Viru

BUK VYRAS

Ta knyga yra stebuklinga ir siusta yra tyk del vyrų. Knyga ta prastais, suprastais žodžiais pasaka kaip gal atgauti vyriškumą, isigydyti nuo uznudijima krauja arbasypili, nubiegima sieklos, patrotitu stypribe, pučkus ir kitus išmietimus, negromulavima, patrotitu stypribe, pylva, kiapenu, inkstu ir pusles ligas, rumatizma, gonorrhoea arba triperi, naujai igautas lygas, strictura ir vysas vyrų lygas, gal buti išgidomas sava namuse privatiškai, slapta ir labai pygjai.

Ta, dykai igauta knyga, pasakis jums kodėl jus kentat ir kaip galet galutinaj isigydyti. Knyga ta yra krautuvė žinios, katrus ture žinoti kožnas vedes arba nevedes vyras. Ta knyga yra parašita par Daktara, katras atsydave ilgo lajka tyrinejmu tu, specialisku lygu. Temykit, jog ta knyga yra siusta vysai dykai, užmokam už pačto, ing užpečetita konverta. Nesiusk nekoku piningu, tyk parašik sava varda, ir adresa ant žemiaus paduotu kuponn, katras siusk mums šendena.

DYKAJ GAUTOS KNYGAS KUPONAS.

DR. JOS. LISTER & CO., L 903 22 Fifth Avenue, Chicago

Godotinas Tamistat: Pagal Tamistos prižadiejma, aš noriečiau jog Tamista prisiustumel man vysai dykai vėna jusu knyga del viru.

Vardas.....

Adresas;..... Steltas.....

Keystone Phone Main 14-23
Bell Phone Lombard 2506 A.

VISIEMS ŽINOMAS
DR. PHILIP ROVNO
423 PINE ST., PHILADELPHIA, P. A.

Prisimimo { Iki 10 iš ryto. Nuo 2 iki 3 P.M.
valandos: { Nuo 6 iki 8 vakare.
Galima susikalbėti rusiškai ir lenkiškai.

KATALIOGAS DYKAI!

Kas Nusipirks Naują juokingų dainų
Knygelę dainų Vainikėlis' kurios prekė
**15 cent. tam Prisiųsime Katalioga
Dykal.** Tame katalioge Telpa aprašy-
mai, apie Elektrišky krutanciy paveikly
mašinas. **Magiszkas Sztukas,** lempas,
visokiy gatunky knygas, drukuojemy ma-
šineliu **Armoniku** koncertinu Britvu,
Laikrodeliu, Auksiniy rašomu plunksnu,
Spilky, Žiedy, Lenciugeliy, Strielby ir tt.
George A. Pupausky & Co. Dep. 1
2342 S. Leavitt St. Chicago, Ill.

**DR. RICHTER'S
"PAIN-
EXPELLER"**

Prie išsisukimo, Su-
dardimo, Perimtu
muskulu, Skausmu
Romatizmo, Neural-
gijos ir panašiu kan-
kiu niekas taip greit
nepamačina, kaip
sutepimas su
Pain Expelleru
FARMACIJA "DILGĖLĖS"
F. Ad. Richter & Co.
215 PEARL ST.
NEW YORK
Tėmykit
ant Ankerio
ženkle ap-
saugojimo.

**17 AKMENAIŠ
"RAILROAD"
LAIKRODĖLIS.**

Ausuko užsukamas
ir užstatomas, vy-
rams ar moterims
Auksu deng-
tas, gvaran-
tuotas 20 me-
tų. Lūkstal abi
pusi uždaromi, gra-
žiai engraveruoti.
Absolūtiskai tel-
singai laiko laikas,
specijališkai vartojamas per tarnaujančius
prie geležinkeliu ir per nuolat keliančius.
Pasiųsime vyriską ar moterišką laikrodėlį
gava pareikalavimą ir antrąsą per C. O. D., lek-
čiame išguzemiuoti ir užmokėti tik \$5.75
ekspresu. Jei rasite netinkantį, sugrąžinkite.
Atmink, kad tu gal už panašų laikrodėlį
užmokėtum \$35.00, jei ji tau silųty pirkti iš-
kalbus pardavėjas. Prie laikrodėlio mėg du-
dame 14 karato pasaukuota retėžė su brelio-
ku dykal. **EXCELSIOR WATCH CO.**
908 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill.

NAUJAS ISZRADIMAS
Susitiprinimui ir Užlalkymui PLAUKU.

Ar norite užlalkyti plaukus ant galvos?
slenka plaukai?
galva plika?
ant veido yra papuškai?
norite gaut rodą, kaip išgydyt ligas?
Jeigu plaukai slenka ir randa-
Plelekenų tai yra ženklų, kad galva pasiilka
plika už keliu mėnesių jeigu nesigydysi. Jeigu
norite gaut atsąykty per laiską, o bus išalk-
sta Dykal visi aprasymai nuo ko plaukai slen-
ka ir pleiskanų atsiradimas, gyduoles nesūn-
čiame panevali ir C. O. D. nebįjokite parašyti
laiską, nes už rodą nekastuos nė cento. Tur-
me apie pusę milijono padėkavonų nuo žmo-
nių visokių tautyčių. Rašyk pas:
Drs. Brundza Co. Broadway & S. 8th st.
Brooklyn, N. Y.

Mokykis angliskai!

Aš mokinu skaitymo, siliabiavimo,
aritmetikos, geografijos ir istorijos, ge-
riausia metoda ir su geriausiu pasiseki-
mu. Drukuotos Lekeljos išsiuntinēja-
mos po visus pasaules kraštus. Rašyk
postkarte.
Korespondencijinis Angliškais mo-
kytojas **Chas. A. Jaffe**
341 So. 5 th Street, Philadelphia, Pa.

KAS PRISIUS 10c. PACZTO MARKEMIS

gans didžiausią lietuviskoje kalboje
katalioga drapanų, muzikališkų instru-
mentų, bizuterijos, laikrodeliu ir da-
gybes kitokių labai naudingų ir klek-
vienam reikalingų dalkų. Adresuokit:

**THE
BRIDGEPORT
CLOTHING CO.**
3248 S. Halsted str.
Chicago, Ill.

Gerl dantys yra neatbutinal reikalingl gera
sveikatal, todėl nueik pas dentistą
Dr. J. I. Halpern
868 N. 6-th St. Philadelphia, Pa.
Jis sutvarkis tavo dantis už žema
preke. Traukia dantis be skausmo, in-
deda naujus. Kalba lenkiškai.
Valandos: Dienomis 9 iki 5 vaka
Nedėliomis 9 iki vak.

**Pirmutinis ir Seniausias Lietuviu "DILGĖLĖS"
Juokų ir Satyros Laikraštis**

Su juokdarsiškais, originališkais paveikslais, einaš penktus metus (nuo 1906 m.) Per
ketverius metus "DILGĖLĖS" telp bujojo, kad dvigubai pasistorino ir pasilgino, o da-
bar, ant penktų metų amžiaus, daugiau kaip dvigubai pasitankino: buvo mėnesinė, da-
bar—DVISAVAITINĖS, t. y. leidžiamos kas dvi nedėli. Telp padidėjusiose ir tankiose
"DILGĖLESE" telpa jau ne tik daugybė juokų, pasjuokų ir paveikslų, bet ir visokių
naujienu ir aprašymų iš politikos, gyvenimo, mokslo ir dailės. "DILGĖLES" nstoja
ekraudžiamuosius, bet dilgina visų paikiojimus. Kalba visiems suprantama, nes dil-
gantl ir nepikta. Prenumerata: metams 1 doleris į visas šalis, pusei metų 60c. Užsi-
rašyk tuojaus. Rašyk šiuo "D." leidėjų adriu: :: :: :: :: :: :: :: :: :: :: :: :: :: :: ::

Baltrušaitis Bros. 2304 Fifth Avenue
PITTSBURG, :: PA

Rochester, N.Y. 7 kp. draugams.

Malonėkit atmit, jog perkeitėm susirinkimų diena, todėl šis
pirmas susirinkimas atsibus 29 d. liepos, o potam bus laikomi ko-
žno mėnesio 4-tą pėtnyčią. Visada pradžia lygiai nuo 8 val. vak.
ir jums žinomoj svetainėj po num. 330 Joseph Ave. Taigi, drau-
gai ir draugės, pribūkite nurodytose dienose susirinkiman, drauge
atsivesdami norinčius prisirašyt.
Prot. Sekr. J. V. Michelson.

Atyda LSS. 138-tos kp. draugams Grant Work'e, Ill.

Draugai ir draugės, kurie dar prigulite pie augšciauminėtos
kuopos, teiksitės neatbutinai atsilankyti ant sekančio susirinkimo,
kuris atsibus nedėlioj 7 Rugpjučio, 3-čią valandą po pietų S. Ka-
zoko svetainėj, 1443 So. 49-th court. Į šitą specijališką kuopos
susirinkimą, privalom neatbutinai atsilankyti, nes turime kuopos
bėgančius reikalus atsakančiai aptarti, prie to dar turėsim išrinkti
naują komisiją, prasišalinusių vietoj: Organizatorių ir protokolų
Sekretorių.
Taigi draugai, atkreipkime daugiau atydos į ateitį, nes žinome
kad tiktai patis turime darbuotis, idant nustumti tą juodą uždan-
galą kuris neleidžia prašvisti giedresniai dienelei. Todėl sparčiau
prie darbo, jeigu trokštame geresnės ateities.
Alb. Astrauskas.

- «KOVOS» Agentai.
- ONA PETRAUSKIŪĖ, keliau-
jantis agentas:
1020 Butler St. Easton, Pa.
ALEX. BASEVIČIUS
3019 Pulaaky All., Pittsburg, Pa.
V. K. RAČKAUSKAS
1401 N. Main Ave. Scranton, Pa.
P. GLAVECKAS
635 W. Lombard St., Baltimore,
J. KALAKAUSKAS
55½ Green St., Worcester, Mass.
J. J. VAITKEVIČIUS
227 Chapel St. New Haven, Conn

**Tik už
25c.**
Auksinis Laikrodėlis
Nereikia siųst
pinigus, 500 bus
parduota ant bargo. Mēs no-
rime supažindinti su geriausiais
laikrodėliais. Už tai jūs dabar
galite gaut vieną ant bargo.
Rašyk šandie sekančiu adresu:
French Watch Co.
27 Thames st.
New York, N.Y.

Pranešimas.

Šinomi pranešame, jog jau sulaukėme ir 4 tą No. «Visuomenės».
Prekė 25c. Kartu NN. 1 - 2 - 3 ir 4-tas, tik už 80c. Kurie norite
tą naują pirmėivišką laikraštį skaityt, prisiųskit krasos ženkleliais
užmokestį «Kovos» Administracijai, o touj bus jums prisiųsta
Adresuokite sekančiai:
«KOVA»
1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa.

**Draugai skaitykit ir platinkit
„Kova“**